

PRESES APSKATS

Sagatavoja:
Uzziņu un informācijas centrs
Latvijas Nacionālā bibliotēka

07.03.2025

Piemiņas raksts ilggadējam Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktoram Andrim Vilkam (1957-2025).

Preses apskata turpinājumā:

Rīgas Grāmatu svētki LNB; Ulbrokas bibliotēkā nosvin lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2024" noslēgumu; Grāmatu mākslas konkurss "Zelta ābele 2024"; Latvijas Avīzes rubrikā "Izbaudīt kultūru" citēta Ludzas novada bibliotēkas direktore Elita Zirne; Ulbrokas bibliotēkā ciklā "Domātājs un darītājs" noritēja tikšanās ar žurnālistu, kara reportieri Ati Klimoviču; u.c. bibliotēku aktualitātes.

Žurnāla "Ir" 6. marta numurā Andrim Vilkam veltīts piemiņas raksts "Gaismu sauca" un informācija par Rīgas Grāmatu svētkiem LNB. Žurnāla "Latvijas Arhitektūra" Nr. 176 Andra Vilka raksts "Gunāram Birkertam 100" un informācija par izstādi "Birkerts. Bibliotēkas. Gaisma." Žurnāla "Sestdiena" 7. marta numurā Andrim Vilkam veltīts piemiņas raksts. Žurnāli pieejami LNB Periodikas lasītavā.

Preses apskatā iekļauti raksti no Latvijas centrālajiem un reģionālajiem laikrakstiem.

"Gaismas pils bija viņa dzīves sūtība." No Andra Vilka atvadoties

Andris Vilks, 16. 05. 1957. – 26. 02. 2025.

EVĪJA TRIFANOVA/LETA FOTO

Pagājušotredien, 26. februārī, mūžībā aizsaukts ilggadējais Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktors Andris Vilks.

"Kad mēs domājam par mūsu Andri, par mūsu Nacionālo Vilku, mēs ieraugām, ka viņš patiesi ir bijis režijas meistars. Mēs esam to redzējuši daudzās viņa idejas un sarunās, kurās mums ir bijusi tā laime būt kopā, mēs esam to pieredzējuši, kad viņš ir iespējis jaunām idejām un ļāvis uzdrīkstēties domāt plašāk un tālāk. Arī mainīgais, drosmīgais, pārsteidzošais izstāžu darbs ir un būs LNB seja un piemiņa Andrim. Tā ir visa LNB komanda, kas ir spējusi pacelties uz Andra spēka pleca un radīt gan LNB saturu, gan izstāžu darbu," izstādes "Tiesības uz bibliotēku" atklāšanā pagājušoceturtdien teica LNB jaunā direktore Dagnija Baltiņa.

"Šodien skumja ziņa par bijušā Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka aiziešanu mūžībā. Grāmatas, zināšanas un Gaismas pils bija viņa dzīves sūtība un lielais mērķis. Pateicībā par viņa devumu Latvijai izsaku visdziļāko līdzjutību tuviniekiem, draugiem un kolēģiem," sociālajos tīklos rakstījis Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs.

LNB savos atvadu vārdos uzsver, ka direktors Andris Vilks visu savu profesionālo darbu mūžu pavadījis vienā darbavietā. Turpat strādāja arī viņa kundze, jau bibliotēku studiju laikā noskatītā kursabiedre Aira. No 1978. gada Andris sāka strādāt par vecāko bibliotekāru Viļa Lāča Latvijas PSR valsts bibliotēkas Reto grāmatu un rokrakstu noda-

lā, pēc tam kļuva par nodaļas vadītāju, no 1989. gada – par visas bibliotēkas direktoru. Līdz pat 2024. gadam bibliotēka bijusi viņa dzīve, lielais mērķis un, iespējams, sūtība. Lai gan Andrim bijusi vēlme arī zinātnē paveikt vairāk, tomēr privātas sarunās viņš atzinis, ka neuzrakstīta disertācija palikusi Gaismas pils būvniecības organizēšanas darbos. Ēka, kas tagad ir viena no pašām ievērojamākajām mūsu atjaunotās valsts laikā uzbūvētajām, redzama kā Rīgas raksturelements ārzemju attēlos, gan arī – kas ir svarīgākais – kļuvis par simbolu un lepmumu pašu cilvēkiem. Tas būvniecība vienmēr paliks kā Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka paveiktais lieldarbs.

Andris Vilks labi sapratis, ka ekai jābūt arī saturam. Viņš dziļi izpratis bibliotēku darbu, bibliotēku lomu, īpaši mūsdienu strauji mainīgajos apstākļos. Būdams starptautiski nozīmīgs bibliotēku organizāciju darbinieks, viņš redzējis un paredzējis nozares attīstību, attīstījis kontaktus, konsekventi veicinājis jaunu ieceru iedzīvināšanu. Darbošanās daudzās vēlētos pasaules bibliotēku organizāciju amatos uzskatāmi apliecinājusi, ka ar Andra domām rēķinājās ne tikai Latvijā, bet arī ārpus mūsu valsts robežām. "Latvijas Nacionālās bibliotēkas un visu mūsu bibliotēku stāvoklis brīžiem strauji mainīgajos politiskajos apstākļos, digitalizācijas procesi, pastiprināta grāmatniecības pētniecības veicināšana, personāla veidošana šo uzdevumu veikšanai – visi šie jautājumi bija direktora prioritāšu augšgalā un ar tiešu viņa līdzdalību," uzsver LNB.

Andris Vilks ar sirsniņu vienmēr pieminējis savus senos draugus, skolas biedrus no Rīgas 24. vidusskolas. Tam visam cauri vijusies cieņa un draudzība pret cilvēkiem neatkarīgi no viņu izcelsmes vai sociālā statusa. Īpaša vieta viņa sirdī bijusi sportam, pašā centrā – viena no mūža mīlestībām – basketbols. Andris pats jaunības laikos bijis lielisks, daudzsoļošs basketbolists, arī vēlāk saglabājis nerimstošu interesi par sporta norisēm.

Andri Vilku interesējis viss, viņš spējis iedziļināties un uzklaut. Viņš bijis stingrs, taču saprotošs, draudzīgs, bet ne čomisks. Vienkāršs ikdienā, bet nepieciešamības gadījumā varejis demonstrēt arī smalkumu. Racionāls, konsekvents, drosmīgs, bet ne pārgalvīgs. Viņam nav patīkusi birokrācija, un viņš centies priekšplānā izvirzīt jautājuma būtību, bet vienlaikus nekad nenoliedza valsts pārvaldes darbinieku paveikto. Viņš dega par savu valsti, par itin visām Latvijas vietām, bet īpaši saikne bija ar dzimto vietu – strādniecisko Grizinkalnu.

"Vieglas smiltis mūsu direktoram," raksta Latvijas Nacionālās bibliotēkas saime. Arī "Kultūrzīmes" pauž visdziļāko līdzjutību Andra Vilka ģimenei un kolēģiem.

Atvadišanās no ilggadējā Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka notiks šodien, 5. martā, no plkst. 10 līdz 13 LNB Ziedoņa zālē, kur ikvienam būs iespēja arī parakstīties piemiņas grāmatā.

Pausts aicinājums ziedot invalidu un viņu draugu apvienībai "Apeiron" atbalsta pasākumiem cilvēkiem ar invaliditāti un viņu ģimēnēm. Konta nr.: LV50HA-BA0551056887289. **KZ**

Rīgas Grāmatu svētki Gaismas pilī

Piektdien, 7. martā, no plkst. 11 līdz 20 un sestdien, 8. martā, no plkst. 11 līdz 18 Latvijas Nacionālajā bibliotēkā norisināsies Rīgas Grāmatu svētki.

Svētkos piedalīsies 38 izdevēji, būs iespēja iepazīt divas bibliotēkām, lasīšanai, grāmatniecībai un grāmatu dizainam veltītas izstādes – "Tiesības uz bibliotēku" un "Teksts mūs neinteresē", varēs arī izmēģināt rekonstruēto 16. gadsimta iespiedpresi. Darbosimta grāmatu maiņas punkts.

Lūk, daži spilgtākie notikumi plašajā programmā. Piektdien, 7. martā, plkst. 13 varēs satīties ar grāmatas "Ar ko pārsteigsit? Jaunatnes teātra pirmā studija" autori Lenviju Sili ("Zvaigzne ABC"), plkst. 14 – tikšanās ar Rīgas ielu pētnieku, grāmatas "Rīgas ielas. Labais krasts" autoru Edgaru Lecu, plkst. 15.30 – Andras Rušmanes-Vējas grāmatas "Spitnieki" atvēršana (izdevniecība "Latvijas Mediji", konferenču zāle, 1. stāvs), plkst. 16 – tikšanās ar lietuviešu prozaīki Danuti Kalinauskaiti, 2023. gada visvairāk apspriestā lietuviešu romāna "Baltie pret melnajiem" autori, un grāmatas tulkotāju Daci Meieri ("Jāņa Rozes apgāds"), plkst. 17 – ieskats somu komponista un muzikologa Osmo Tapio Reihelēles grāmatā "Kāpēc laikmetīgā mūzika ir tik sarežģīta" un izdevniecības vadītājas Renātes Punks saruna ar autoru un grāmatas tulkotāju Maimu Grinbergu ("Jāņa Rozes apgāds"). Bet plkst. 18 – saruna ar stāstu krājuma "Atgaisma" autoru Arno Jundzi ("Zvaigzne ABC"). Visu programmu sk. "www.lnb.gov.lv".

Mediju varas līkloči "Nacionālajā kanālā". Rit, 6. martā, Nacionālā teātra Lielajā zālē

ZANE BITERE/LETA FOTO

Svētkos piedalīsies 38 izdevēji, būs iespēja iepazīt divas bibliotēkām, lasīšanai, grāmatniecībai un grāmatu dizainam veltītas izstādes un piedalīties daudzos pasākumos.

pirmizrādi piedzīvos pēc Li Hōla lugas un Padija Čajfēska 1976. gada filmas "Network" scenārija tapušajam iestudējumam "Nacionālais kanāls" Matīsa Kažas režijā. "Mēs skatītāju aizvedīsim nedaudz sirrēālā un komiskā piedzīvojumā cauri mediju varas likoļiem, aplūkojot tās absurdās, ciniskas aizkulises un meklējot tajā visā cilvēku, ja tāds tur vispār vēl ir palicis. Jo arī "galma ākstī" un "autsāideri", kā izrādās, nevar atturēties no mediju kapitālisma valdzinājuma," viņš teic. Lomās: Egons Dombrovskis, Agnese Budovska vai Agate Marija Bukša, Ivars Kļavinskis, Igors Šelegovskis, Matīss Budovskis, Marija Bērziņa vai Daiga Kažociņa, Uldis Anže u. c.

Pirmo reizi – GAMMA. Šodien, 5. martā, "Xiaomi arēnā" norisināsies pirmā

GAMMA apbalvošanas ceremonija un zvaigzņu koncerts, kurā taps zināmi jaunās mūzikas nozares balvas laureāti. Ceremonijas scenogrāfs un mākslinieks ir Artūrs Analts, kura darbi pazīstami ar novatorisko pieeju un spēcīgo vizuālo valodu, viņš arī radījis unikālu trofeju ceremonijai. GAMMA

ir Latvijas mūzikas industrijas balva, kas, pēc pašu teiktā, aptver visus nozares aspektus un piedāvā jaunu pieeju tās izcilību atzīšanai, reprezentējot un pārstāvējot nozari visa gada garumā. Tās izveides iniciatīva pieder pašiem māksliniekiem un nozares dalībniekiem – Latvijas Izpildītāju un producentu ap-

vienības (LaIPA) biedriem, kuri par šādas balvas izveidi lēma aizvadītā gada pavasarī. Ne mazāk svarīgi, ka šovakar tiks apbalvotas ne tikai skatuves zvaigznes, bet arī nozares profesionāļi, kuru darbs norit, plašākai auditorijai nemanot. Pasākums tiks translēts kanālā TV3. **KZ**

ANITA BORMANE

Avots: Kultūrziemes
Datums: 05.03.2025

Kā ar lasītājiem jandalējās Kārlis Vērdiņš

8. februāri Ulbrokas bibliotēkā tika nosvinēts lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" 2024. gada sezonas noslēgums. Svinībām pievienoties aicinājām Sauriešu un Zaķumuižas bibliotēkas "grāmatu ekspertus", pasākuma īpašais viesis bija dzejnieks un tulkotājs Kārlis Vērdiņš, kura dzejoļu grāmata "Jandāliņš" bija viena no 28 BJVŽ kolekcijas grāmatām 2024. gadā.

Vīsi uzmanīgi sekoja līdz sarunai ar dzejnieku, ko vadīja Ulbrokas bibliotēkas kultūras projektu vadītāja Liega Preiša. Neizpalika dzejoļu lasīšana autora izpildījumā un dažādas aktivitātes saistībā ar žūrijas grāmatām, kur nepieciešama klātesošo iesaiste. Un visiem kopā tas izdevās! Literāri aktīva sestdiena, kurā dalību ņēma grāmatu eksperti un viņu vecāki, jo šī ir lasīšanas veicināšanas programma gan lielam, gan maziem un tajā var piedalīties visa ģimene. Kopumā BJVŽ 2024. gada sezonā grāmatas vērtēja 14 eksperti Ulbrokas bibliotēkā, 19 eksperti Sauriešu bibliotēkā un 19 eksperti Zaķumuižas bibliotēkā. Noslēguma pasākumā no katras bibliotēkas piedalījās 10 eksperti un citi interesenti, kuri vēlējās redzēt, kā jandalējas Kārlis Vērdiņš... Vai tas notiek caur vārdu spēli viņa dzejoļos vai kā citādi? Un tas viņam izdevās brīnišķīgi ne tikai dzejas rindās, bet arī azartiski bungājot ar rakstāmpiederumiem pa metāla kārbu, papildinot pateicības rakstu pasniegšanas brīdi BJVŽ 2024. gada grāmatu sezonas ekspertiem.

Noslēgumā visi kopīgi našķējāmies ar gardumiem, ko paši bijām sarūpējuši, lai būtu iedvesma kopīgi turpināt lasīt, tīkties un priecāties jaunajā – 2025. gada – sezonā. Paldies visiem "grāmatu ekspertiem" par ieguldīto laiku un darbu lasīšanā, vērtēšanā un anketas aizpildīšanā. Paldies brīvprātīgā darba veicējai Elzai, kas pirmo reizi piedalījās bibliotēkas organizētā pasākumā, redzēja, kā tas tiek veidots, un, atbilstoši savām spējām, piepalīdzēja veikt dažādus darbus pasākuma veiksmīgai norisei. Foto mirkli apkopoti galerijā.

Daina Kalmane,

Ulbrokas bibliotēkas vecākā bibliotekāre un BJVŽ vēstnese

Bauda rokām, acīm un prātam

Grāmatu mākslas konkursa Zelta ābele 2024 laureāti meklēti gan pārbaudītas kvalitātes, gan drosmīgu eksperimentu zonā

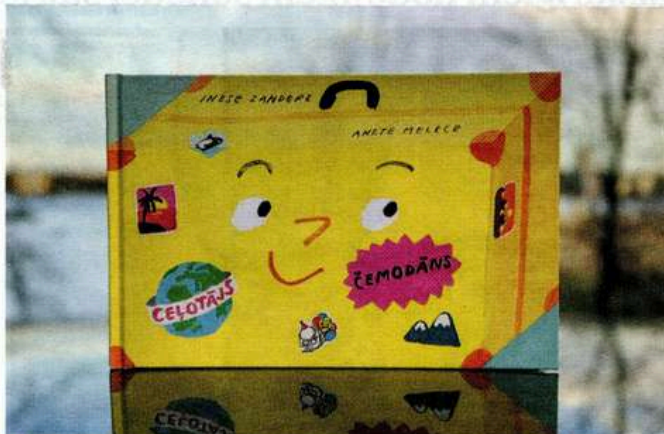
Undīne Adamaite

LATVIJAS Nacionālajā bibliotēkā 6. marta vakarā tika aizvadīta grāmatu mākslas konkursa *Zelta ābele 2024* noslēguma ceremonija, kurā laureāti saņēma Maijas Viksnes un Ivara Miķelsona veidotās balvas – bronza atlietus ābolus kastītē. Titula *Gada mākslinieks* un balvas *Mūža ieguldījums grāmatniecībā* saņēmējiem tika piešķirtas arī naudas balvas.

Nosakot gada skaistākās un mākslinieciski augstvērtīgākās grāmatas, žūrija izvērtēja izdevumu dizaina koncepciju, to atbilstību izdevuma saturam, maketu, papīra izvēli un poligrāfisko izpildījumu no sākotnēji 53 izdevēju iesniegtajām 137 grāmatām. Grāmatu mākslas konkursā *Zelta ābele 2024* grāmatas vērtēja žūrija: poligrāfijas ražošanas inženiere, tehnoloģe, Rīgas Valsts tehnikuma darbinicu vadītāja Kristīne Kalniņa (žūrijas komisijas priekšsēdētāja), literatūrkritiķe, kultūras žurnāliste un mediju pētniece, RSU docente Ilva Skulte, izstāžu kurators, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja direktors Kaspars Vanags, grafikas dizainere Madara Krieviņa, kurators un dzejnieks Vladimirs Svetlovs.

Konkursa mērķis ir veicināt grāmatizdošanas profesionālā un mākslinieciskā līmeņa izaugsmi un attīstīt lasītāju izpratni par grāmatu mākslu laikā, kad daudzos gadījumos grāmatas lietojam digitālās ierīcēs un vides. Tāpēc grāmatas individualitāte, materialitāte, kā arī saspēle ar tehnoloģiju dotajām iespējām mūsdienu kultūrā ir svarīgi momenti.

Balva par mūža ieguldījumu grāmatniecībā tika pasniegta tulkotājai, pasniedzējai un izdevējai Intai Geilei (izdevniecība *Omnia mea*), novērtējot viņas ilggadējo un nerimtīgo darbu latviešu valodā izdotās franču literatūras klāsta papildināšanā. Viņas redzeslokā vienmēr ir bijuši nozīmīgākie XX gadsimta

▲ **PAR** Gada mākslinieku žūrija nosauca dizaineru Arti Briedi. Attēlā – Ineses Zanderes un Anetes Meleces grāmata *Ceļotājs čemodāns*. Izdevniecība *Liels un mazs*. PUBLICITĀTES FOTO

Zelta ābele 2024

- Kategorijā *Dzeja* galvenā balva piešķirta Ievas Lapiņas grāmatai *Upes sniegs*. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns
- Kategorijā *Proza* gada balvu saņēmusi Ostapa Slivinska grāmata *Kara vārduca*. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Punctum
- Bērnu un jauniešu grāmatu kategorijā par skaistāko atzīta Elinas Braslīņas grāmata *Uzzimēsim stāstu?*. Dizains – Artis Briedis, ilustrācijas – Elna Braslīņa, mākslinieciskā redaktore – Rūta Briede, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Liels un mazs
- Kategorijā *Dokumentālie izdevumi* galvenā balva piešķirta Andras Neiburgas dienasgrāmatu izdevumam *Es esmu tas, kas paliek pāri. Dienasgrāmatas. 2003–2019*. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns
- Kategorijā *Zinātniskā literatūra* balvu saņēmis Ievas Astahovskas sastādītais izdevums *Dekoloniālās ekoloģijas*. Dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs
- Kategorijā *Uzziņu literatūra* laurus plūcis Laimoņa Oša apjomīgais divu sējumu izdevums *Grāmata kā meistardarbs. Apgāda Zelta Ābele ilustrēts bibliogrāfisks izdevumu katalogs/Ideālists merkantīlā pasaulē*. Grāmatizdevēja Mīkela Goppera dzīve. Dizains – Anta Pence, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Neputns
- Kā mākslinieciski augstvērtīgākais mākslas izdevums novērtēta grāmata *Lorem Ipsum. Testus nostro nihil interest*. Kuratore – Ineta Valvode, dizains – Aleksejs Muraško, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Latvijas Nacionālā bibliotēka

autori – rakstnieki, filozofi, sociālo zinātņu pētnieki.

Žūrijas speciālbalva jaunajam dizaineram *Stikla ābols* tika piešķirta Anetei Krūmi-

nai, izceļot «viņas prasmi strādāt ar dažādu saturu un dažādiem poligrāfiskajiem materiāliem, demonstrējot drosmi un aizrautību ekspe-

Jaunā dizainere Anete Krūmiņa žūrijas skatījumā prot «strādāt ar dažādu saturu un dažādiem poligrāfiskajiem materiāliem, demonstrējot drosmi un aizrautību eksperimentēt»

rimentēt, meklējot atbilstošo, negaidīto, mākslinieciskāko risinājumu, vienlaikus saglabājot lasītājam ērti uztveramu grāmatas saturu».

Otru speciālbalvu *Citāda grāmata*, par kuras patronu kļuvis *Poligrāfijas apgāds Polap*, žūrija šogad izēma piešķirt Alda Kalniņa veidotajam izdevumam *Kartona baznīca*, pauzot: «Reti kurš evaņģēlizācijas darbam domāts iz-

▲ **BALVU** par mūža ieguldījumu grāmatniecībā saņēma tulkotāja, pasniedzēja un izdevēja Inta Geile, izdevniecības *Omnia mea* izveidotāja. FOTO – AGNESE ZELTINA

devums ir tik laikmetīgi drosmīgs savā funkcionālā dizaina un vizuālās tēlu sistēmas izvēlē. Nav grūti iztēloties, ka kartona materialitāte un vizuālās valodas lakonisms ir arī bezgala parocīgs evaņģēlizācijas darbs: šādu uzskates līdzekli ir viegli nēsāt sev līdzi, pilsētas ielās meklējot laudis, kuriem sludināt «labo vārdu», turklāt šī vēsts ir visnotaļ pieejama, jo formulēta nepaplašinātos teikumos.»

Titulu *Gada mākslinieks* konkursa žūrija piešķirta dizaineram Artim Briedim, novērtējot viņa ilggadējo sniegumu sadarbībā ar izdevniecību *Liels un mazs*. Artis Briedis par dizainu Elinas Braslīņas grāmatai *Uzzimēsim stāstu?* un Ineses Zanderes un Anetes Meleces *Ceļotājam čemodānam* saņēma arī Siguldas pašvaldības balvu.

Saskaņā ar tradīciju, ka konkursa katalogu veido

pērnā gada titula *Gada mākslinieks* saņēmējs, tā dizainu ir radījis Aleksejs Muraško.

Portāla LSM.lv balsojumā par 2024. gada skaistāko grāmatu lasītāji atzinuši Annas Bīndes, Alekseja Muraško un Elizas Ramzas sastādīto grāmatu *Binde. 100–10*. Dizains – Aleksejs Muraško. Fotogrāfija – Gunārs Bīnde, tipogrāfija – Jelgavas tipogrāfija, izdevējs – Gunāra Bīndes fonds.

Konkursā nominētās grāmatas visa gada garumā būs apskatāmas Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālēs. No marta līdz maijam tās varēs aplūkot kultūras centrā *Siguldas devons*, vasaras otrajā pusē – Ogres Centrālajā bibliotēkā un Jūrmalas Centrālajā bibliotēkā. Savukārt vasaras sākumā mēneša garumā Baltijas skaistāko grāmatu konkursa izstādē tās varēs novērtēt arī Hāpsalu (Igaunijā) iedzīvotāji un viesi. ●

Avots: Diena

Datums: 07.03.2025

Izdot vislabāko un augstvērtīgāko

DIĀNA JANCE

Rīt, 6. martā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā paziņos grāmatu mākslas konkursa "Zelta ābele" uzvarētājus septiņās kategorijās, vērtējot 53 Latvijas izdevēju iesniegtās 137 iepriekšējā gadā izdotās skaistākās grāmatas, pasniedzot gada mākslinieka balvu un turpinot tradīciju pasniegt balvu "Stikla ābols" jaunajam dizaineram. Tāpat žūrija pasniegs arī vienu speciālbilvu kādam īpašam izdevumam. Balvu par mūža ieguldījumu grāmatniecībā šogad saņems tulkoāja un izdevēja Inta Geile (izdevniecība "Omnia Mea").

Visu šo gadu garumā esat uzturējusi misiju – latviski izdot labākos franču literatūras darbus.

I. Geile: Tāda jau sākotnēji bija mana pamatdoma, jo katram, kurš darbojas literatūrā, ir sava literārā gaume un autori, kuri šķiet tuvu. Man vērtību un tuvas veidošanā daudz deva skola, turklāt toreizējā Anri Barbisa 11. vidusskola franču valodu mācījis no pirmās klases. Skola bija brīnišķīgi skolotāja, piemēram, literatūras skolotāja padomju laikā, pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados, atklāti runāja par daudziem aizliegtiem rakstniekiem.

Gadu gaitā esmu izdevusi arī divu nākamo Nobela prēmijas laureātu darbus – vienkārši sapratu, ka Žana Leklēzjo grāmatā jābūt latviskai valodai, tāpat arī Annijas Erno. Esmu izdevusi autorus, kuru darbi līdz tam latviski nav bijuši, tiesa, bieži, lai izdotu vienu grāmatu, izlasu piecus autora darbus, lai izvēlētos būtiskāko. Uzskatu – ja reiz izdodam, ja reiz tulkojam, tad no katra autora jāizdod labākais.

Vai augstas kvalitātes literatūru viegli pārtulkot, ņemot vērā, ka latviešiem trūkst franču kultūrvēsturiskās pieredzes?

Latvisku valoda ļauj izteikt diezgan daudz, paliek pavisam maz vārdu, kurus tik tiešām nevar atrast un grūti izdomāt. Piemēram, viena no pēdējām "Omnia Mea" izdotajām grāmatām bija Vincenta van Goga "Vēstules no Provansas", ko viņš rakstīja savam brālim. Šis projekts bija prātā jau ilgi, teju 20 gadus. Tas bija sarežģīts darbs, jo van Gogs, nebūdam fran-

cūzis, rakstīja franciski, teikumu konstrukcijas ir neierastas. Tagad, kad šī grāmata beidzot izdota, ir sajūta, ka teju viss, kas gribēts, padarīts. Tomēr, protams, būs arī turpinājums.

Van Gogs franciski esot rakstījis tāpēc, ka uzskatījis – dzīvojot Francijā, jārunā un jāraksta franciski. Tas būtu labs piemērs visiem, kuri, dzīvojot Latvijā, uzskata, ka var latviski nerunāt.

Neapšaubāmi. Turklāt van Gogs vēstulēs rakstīja, ka viņam bijis žēl, ka neprotis runāt vietējā Provansas izloksnē, kura atšķirīga no franču valodas. Būdam Anglijā, viņš ar brāli sarakstījis angļu valodā. Viņš uzskatīja, ka tā darīt ir pareizi.

Līdzīgu piemēru ir daudz, arī nupat visjaunākās "Omnia Mea" grāmatas "Nav svarīgi" autore Agota Kristofa bija ungāriete, kura pēc 1956. gada revolūcijas apspiešanas dzīvoja Francijā. Rakstniecībai bijusi smaga valodas problēma, emigrācijas dēļ pārdzīvojuši, ka nācijas atteikties no dzimtās valodas, bijusi arī dusmīga ar vainojosi franču valodu. Tomēr rakstījusi franciski.

Pamazām dzird arī par tulkojumiem, kurus radījis maksimālais intelekts...

Domāju, ka šajā ziņā maksimālais intelekts cilvēkam neizšķir. Tulkošanā ir tik daudz dažādu aspektu, turklāt ar franču valodu it īpaši, jo vienam vārdam piemīt ļoti daudz nozīmju. Nesaprotot, kādā nozīmē šoreiz vārds būtu lietojams, parādās diezgan interesantas lietas, kas nemaz nav tā domātas. To saku par tehniskiem tekstiem, par mākslīgā intelekta tulkotu literatūru nemaz nevar pat runāt...

Kāda ir Francijas lielo apgāžu attieksme pret tik mazajiem Latvijas apjomiem, nelielo lasītāju skaitu?

Arī Francijā ir autori, kuru grāmatas iznāk vien divos tūkstošos eksemplāru, piemēram, Nobela prēmijas literatūras laureāta Kloda Simona darbi.

Nezinu, vai to var uzskatīt par īpašu laimešanos, bet pašā sākumā, 1992. gadā, iepazīnos ar Anju Ševalje, Francijas lielākās izdevniecības "Gallimard" atbildīgo parstāvi autortiesību jautājumos. Viņa bija nākusi no krievu emigrācijas pirmā viļņa un bija ļoti jauka kundze

gados. Ar Ševalje kundzi tikos vairākkārt, un reiz viņa teica, ka arī savos kolēģos iedzīvinājusi – nav tik būtiski, cik liels vai mazs ir izdevējs, pret visiem jāizturas ar vienādu cieņu. Tā visus gadus attiecības ar "Gallimard" ir turpinājušas, arī ar citiem izdevējiem. Tiesa, gadījies dažs mazāks izdevējs, kurš nesa prot mūsu mazos metienus, to, ka, piemēram, Polija bērnu grāmatai var būt 50 000 tirāža, bet Latvijā būs labi, ja viens tūkstotis. Tāda ir šodienas realitāte.

Latvieši paši sevi mēdz noniecināt – esam mazi, vāji...

Liekas, tas nāk līdzīgu laikiem, kad mums lika domāt, ka neko nenozīmējam, "ko nu es" apziņā un runās iesēdies diezgan dziļi. Vēl jau gan ir tie teiceni par latviešiem latvietim kā labāko saldo ēdienu un tā joprojām.

Citās zemēs esmu bijusi daudz, bet te ir manas mājas, tā vajadzētu domāt teju visiem, mēs taču dzīvojam pašā savā zemē!

Latvijā notiek ļoti daudz laba, arī sociālajā sfērā, jaunās māmiņas francūzietes varētu vien sapņot par tādu bērnu kopšanas atvaļinājumu kā pie mums, Francijā tie ir vien trīs mēneši. Tad par ko esam tik ļoti sašutuši, ka to vien sakām, ka viss ir slikti? Vaimanoloģiju tik tiešām nevaru izturēt. Rīgas 1. ģimnāzijā mācu franču valodu un skolēniem saku: klausieties, jauki kaut kur aizbraukt un ko apgūt, bet brauciet atpakaļ un strādājiet šeit. Viss labais un sliktais jau atkarīgs no mums pašiem.

Daļa no "viss ir slikti" vārēti būt plānots arī kā ienaidnieku propagandas sauklis...

Lai attīstītu kritisko domāšanu, vērts lasīt grāmatas, tad pats vari spēt izdomāt, kā ir patiesība, un nenotīcēt visam, ko kāds cenšas sastāstīt. Ikdienā gan daudz sastopas ar jauniešiem un pieredzi, ka grāmatas lasa maz vai pat nemaz... Daudz par maz ir to, kuri lasa, un jājautā, kur gan var rasties kāda paša domāšana un vērtību skala. Tāda veidojas, apgūstot dažādas zināšanas, un, tiesa, daudziem matemātika var būt labā līmenī, bet bez grāmatām pietrūkst garīguma. Gario pasauli veido literatūra, māksla, mūzika, un lasīšana ir viens no mūsdienu vajākajiem punktiem.

KARINAS MIEŽAIAS FOTO

Inta Geile: "Vaimanoloģiju tik tiešām nevaru izturēt. Skolēniem saku: jauki kaut kur aizbraukt un ko apgūt, bet brauciet atpakaļ un strādājiet šeit."

Droši vien "Omnia Mea" izdotajām grāmatām izveidojies savs lasītāju loks?

Grāmatu svētkos pamenu savus lasītājus, zinu tos, kas perk vai ikkatru grāmatu. Mazliet izdodu arī literatūru citās romāņu – itāļu un spāņu – valodās. Atercos kādu kundzi, kura nāca uz visiem Grāmatu svētkiem un katru reizi pirka pa vienai grāmatai gan sev, gan draugiem. Viņa sacīja, ka tad, kad aiziešot no šīs pasaulis, vēloties, lai pagalvi nolīktu Dino Budzati "Tāru tuknesi". Līdzīgu stāstus esmu dzirdējusi vēl, tātad grāmatas atrod pareizos lasītājus. Tiesa, bijusi arī kritika, bet pārsvarā saņemu labus vārdus.

Varbūt latviešus uzrunā romāņu tautu dzīvesprieks un dziļās domas?

Izdotajās grāmatās domā gan ir vairāk nekā prieka. Ne visi ir mani tulkojumi, sadarbojos ar daudziem tulkojumiem, bet man gan ir atļase. Pirmsākumos biju sastādījusi sarakstu ar grāmatām, kuras vēlējos atrast grāmatniecību plauktos. Tiesa, gadu gaitā Latvijā izdots daudz ļoti labu grāmatu, bet viens posms – pagājušā gadsimta divdesmitie, trīsdesmitie gadi – latviešiem bija praktiski nezināmi. Savulaik Elza Sterste teikusi, ka franču kultūra ar savu domas skaidrību ir ne daudz pretstatā vācu sentimentālistam. Dzejnieki Edvarts Virza un Elza Sterste bija vieni no Franču drau-

gu biedrības dibinātājiem 20. gadu sākumā.

Tik pārsteidzoši redzēt visu izdevniecību vienā personā!

Man tiešām nav neviena štata darbinieka, palīdz gan atbalsta grupa: ģimene un kolēģi, no pašā sākuma – arī mākslinieks Aldis Aleks, kurš veidojis daudz grāmatu ietēru, maketēja Ilze Reitere, redaktore Dace Kraule, ap mani ir tie, ar kuriem varu ļoti sadarboties. Literatūra, manuprāt, tik tiešām nesaitās ar biznesu. Protams, labi, ja gadās dižpārdoļi, bet par tiem nekad nav bijusi mana doma. Nebaidos teikt, ka "Omnia Mea" nav kā biznesss, šis ir citādi, tas ir mans sirds darbs. **KZ**

VIDEOKLIS

Grāmatas kā iedvesmas avots

Renāte Punka, Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas (LGA) valdes priekšsēdētāja:

"Piešķirot balvu par mūža ieguldījumu grāmatniecībā, LGA vēlas atgādināt grāmatniekiem, ka jebkuras grāmatas tapšanas process ir ilgs, rūpīgs veselības komandas darbs, kas visbiežāk lielākoties paliek lasītājam nemanāms. Tieši tāpat katras valsts grāmatniecībā ir izdevniecības, kas par savu pastāvēšanu un klātbūtni literatūras procesos atgādina pastāvīgi un gana skaļi, un ir tādi grāmatu apgādi, kas gadu desmitiem rāmi un neatlaidīgi darbojas kādā konkrētā jomā. Intas Geiles "Omnia Mea" pieskaitāma pēdējiem – jau kopš 1998. gada ik gadu ar viņas gādību nāk klajā daži tulkojumi no franču valodas: gan klasika latviešu lasītāju izglītošanai, gan mūsdienu franču dailiteratūra, arī literārās pasakas un biogrāfiski darbi par spilgtām personībām. Krietnu daļu šo grāmatu tulkojusi pati Inta, bet daļu izdošanai izraudzīto darbu uzticējusi Sarmītei Madžulei, Agnesei Kasparovai, Gitai Grinbergai. Autoru loks apliecina, ka "Omnia Mea" cenšas lasītājiem piedāvāt tiešām vērtīgu lasāmvielu, no daudziem pedagogiem un lasīšanas veicināšanas entuziastiem dzirdēts, ka Intas izdotie Daniela Penaka darbi esot viņu rokasgrāmata un iedvesmas avots. Inta izmēģinājusi spēkus arī tulkošanā no latviešu uz franču valodu – Skalbes "Kaķīša dzimnāvas", Ērika Ādamsona noveles, pateicoties viņai, franču lasītājiem pieejami Imanta Lancmaņa teksti par Rundāles pili. Inta ir ilgstošī un uzticīgi atbalstījusi Latvijas grāmatizdevēju kopīgo darbošanos asociācijā. Ceram un novēlam, lai "Omnia Mea" tikpat dedzīgi darbojas arī turpmāk."

LIGA GREDZENAIĒTA FOTO

Avots: Kultūrzīmes
Datums: 05.03.2025

Ludzā – daudzpusīgas intereses par kultūru

IZBAUDĪT KULTŪRU

Ludzas novada bibliotēkas direktore Eilīta Zīrīte teic, ka lasītājiem esot daudzpusīgas intereses, daudzi tīkojot lasīt detektīvromānus, ļoti lielu daļu interesējot gudras dzīvesziņas grāmatas, iecienīti arī mīlestības romāni. Tagad pavasarī pamanot, ka aizrauj dārkopība un auglīkopība, lasītāji mainoties ar tomātu un gurķu šķirņu nosaukumiem, lasīta-

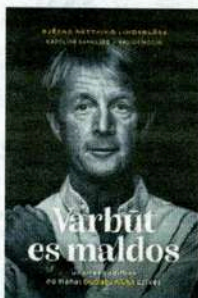
vā pat darbojoties grupiņā, kuru varot dēvēt par dārkopju klubiņu, no viņiem dzirdot, kas un kad būtu jāsej. Līdzīgi kā citviet Latvijā, aktīvo lasītāju daudzums esot samazinājies, tomēr no Ludzas 7524 iedzīvotājiem trešdaļa – 2338 – lasa. Bibliotēkas apmeklējums esot ļoti iepriecinošs – 29 923 reizes, izsniegumi – 58 619. Kopumā Ludzas novada bibliotēka atbalsta vēl 27 reģiona pagastu un pilsētu, kā arī 11 skolu bibliotēkas.

PUBLICITĀTES FOTO
Ludzas novada bibliotēkas direktore Eilīta Zīrīte.

GRĀMATAS. Dienas vēstījumi

Darbā nākas lasīt daudz dažādu dokumentu, tāpēc brīžiem grāmatām atliek mazāk laika. Man tuvākais ir sevis izziņošanas filozofiski un apcerīgi skaistais vēstījums Kaspara Zlidņa sarakstītajā "Spēka grāmatā". To var no rīta atšķirt teju jebkurā lappusē un saprast, kāds būs dienas vēstījums. Protams, interesē arī jaunākās grāmatas – Zanes Daudziņas "Bērnu dienas komunālajā", šobrīd lasu Bjērna Natthiko Lindeblāda "Varbūt es maldos", autobiogrāfisku stāstu par zviedru ekonomista ceļu budisma pasaulē, par mūku ikdienas gaitām un dzīves sniegtajām mācībām. Stāsts par to, kā mazāk dzīvot ar sažņaugtu dūri un vairāk ar atvērtu plaukstu. Izrādās, lai būtu laimīgs, cilvēkam vajag ļoti maz.

Bjērns Natthiko Lindeblāds "Varbūt es maldos" – autobiogrāfisks stāsts par zviedru ekonomista ceļu budisma pasaulē.

TEĀTRIS. Līdz sirds dziļumiem

Reja Kūnija situāciju komēdijas "Glābjas, kas var" stāstu uz skatuves izdzīvos lieliski aktieri.

Teātris ir manas dzīves ļoti svarīga sastāvdaļa. Ludzas novadā ir ļoti spēcīgas teātru kopas – piemēram, Isnaudā un Malnavā. Teātrāju mums ir tik daudz, ka pat varam paši veidot sietus, braucam un brīnāmies, cik mūsu cilvēki atraktīvi, brīnišķīgi un interesanti. Ne reizi vien esmu domājis, kā noticis, ka vienkopus savākušies tik daudzi vienādi domājošie – varbūt atbilde rodama sajūtā, ka, kopā savācoties, jūti apkārtējo atbalstu un rodi spēku dzīvot tālāk. Arī pati vienu brīdi spēļu teātri. Tagad ar nepacietību gaidu izklaidi, abi ar vīru brauksim uz Rēzeknes "Goru", lai skatītos situāciju komēdiju "Glābjas, kas var". Atmiņā iespiedusies arī samērā nesen redzētā Valmieras teātra izrāde "Mēs, roks, sekss un PSRS", tas bija attēlots kā elegantākais variants dzīvei PSRS! Mani līdz sirds dziļumiem satricināja acimredzamās stulbības, kas tolaik darījās, un šī izrāde tās parādīja pilnā apmērā.

IZSTĀDES. Mākslas skaistums

Mākslas darbi ir neatņemama mūsu bibliotēkas sastāvdaļa, ļoti piedomājam, lai lasītāji un viesi varētu baudīt un priecāties par skaistām lietām. Ēkas otrajā stāvā

Darbs no Ludzas mākslas skolas skolotājas Ineses Kazinieces fotogrāfiju izstādes "Debesu simfonija".

ir plašs gaitenis, kur katru mēnesi notiek dažādas izstādes. Gadu gaitā izstādītas gan vietējo mākslinieku, gan tālāku ciemiņu radītas fotogrāfijas un gleznas. Viena no spilgtākajām izstādēm bija Kaspara Ciematnieka fotoizstāde "Desmitgade caur objektīva aci: 2014-2024". Februārī bija redzamas Ludzas mākslas skolas skolotājas Ineses Kazinieces fotogrāfijas "Debesu simfonija". Tā bija tiešām brīnišķīga izstāde, kas rādīja, kā mainās debesjums un kā tam līdzīgi maināmiem arī mēs paši. Savukārt šobrīd redzama mātes un meitas – Svetlanas un Aleksandras Savicku – gleznu izstāde. Bieži braucam arī uz Rēzeknes un Ludzas muzeju izstādēm.

KONCERTI. Sadziedāšanās svētki

Pagājušajā nedēļā Ludzā notika skaists tautas deju kolektīva "Zeperi" jubilejas koncerts.

Pagājušajā nedēļā Ludzā notika skaists tautas deju kolektīva "Zeperi" jubilejas koncerts, kurā piedalījās arī citi novada dejuotāji, kā arī viesi no Balviem un Rēzeknes. Ar nepacietību gaidīja Lielkoncertu 31. maijā Mežaparkā, uz ko biļetes jau iegādātas. Tur koncertā uz vienas skatuves pulcēsies populārākas latviešu mūzikas zvaigznes no dažādiem muzikāliem žanriem – gan estrādes zvaigznes, gan klasiskas mūzikas profesionāļi, kas kopā ar skatītājiem radīs vērienīgu populāras mūzikas sadziedāšanās svētkus.

KINO. Emociju gūzma

Kadrs no Ginta Zilbaloža filmas "Straume".

Protams, dzīvojam līdz "Straumei"! Atceros, pirms noskatīšanās brīnījos – kas gan tur tāds varētu būt, ka visi skrien tā skatīties! Tiešām – filma ir fenomēns, tās laikā pārņēma emociju gūzma, gan raudāju, gan teju gribēju paslēpties un aizvest kāhlti un arī sevi prom no visām problēmām. Bet tad nāca ļoti laba pēcgārša, filmas stāsta dzīvoju divas dienas un sapratu, kāpēc tā uzrunā tik daudzus.

Kino skatos daudz, arī visas vecās filmas, ļoti patīk Jāņa Streiča "Boņuks. Cilvēka bērns", režisora filmas var skatīties neskaitāmas reizes un ikreiz sev izlobīt, ieraudzīt ko citu.

DIĀNA JANCE

Taurkalnē ļaužu dzīve bez l

◆ Daudz labprātāk ciemu redzētu kā daļu no Aizkraukles novada, jo Bauska tālu, ceļš slikts, vietvaras

KRISTĪNE SENELE

Dīžu egļu ieskauta, pašā attālākajā novada nostūrī paslēpusies Taurkalne. Ciems, kura dzīve jau kopš izveidošanas brīža bijusi cieši saistīta ar mežu un mežizstrādī. Taurkalnieši daudz labprātāk ciemu redzētu kā daļu no kaimiņu novada, jo ikdienas vajadzības tāpat kārtu Jaunjelgavā vai Aizkrauklē, bet slikto ceļu dēļ dažs labs pat vairs neatminas, kad pēdējo reizi bijis Bauskā.

Taurkalnes trijstūris

«Bauskas Dzīve», mērojot ceļu no pagasta centra – Valles – līdz Taurkalnei, var nojaust, par ko taurkalniešiem būs lielākais krenķis. Todien piesalis, bet tāpat kratīties nākas pamatīgi. Kāda aina pavēras atkušņa laikā, iedomāties nav grūti.

Taurkalne uz kartes ieņēmuši teritoriju starp diviem ceļiem un dzelzceļu. Vietējie pat pajoko, ka sanāk tīri labs Taurkalnes trijstūris. Visapkārt ciemam varēni meži. Daudzviet jau izcirsti, bet vēl augošie, kā vēlāk pastāstīja Taurkalnes bibliotēkas vadītāja Brigita Čebatarova, sēnēm un ogām bagāti. Vietējie sezonas laikā čakli mežā gājēji, jo ar veltēm – gailenēm, mellenēm, vēlāk arī brūklenēm un dzērvenēm – var piepelnīties.

Ciema apbūvi galvenokārt veido salīdzinoši nelielas privātmājas. Iespējams tas tāpēc, ka savā laikā Taurkalns (nevis Taurkalne) veidojās kā zāģētavas un dzelzceļa stacijas strādnieku ciems. Laika gaitā būvēm piebiedrojušas arī pāris divstāvu daudzdzīvokļu mājas. Saglabājusies arī divstāvu koka strādnieku baraka. Redzot vispārējo Latvijas nomāju norietu, pieļāvām, ka skumīga pamestība sagāidīs arī Taurkalnē, taču ciemā nami ir apdzīvoti, pagalmi iekopti.

Vienīgā vieta, kur aiziet

Ciema vienīgā publiskā iestāde ir bibliotēka, kura telpas daļa arī ar pakalpojumu centru. Tās vadītāja Brigita Čebatarova ar lepnumu atklāj, ka šī ir vienīgā bibliotēka Latvijā, kas atrodas mežā. Tā ir bijušā bērnudarza ēka, par ko liecina gan pati celtnē, gan arī egļu mežam pavisam neiederīgs vietas nosaukums «Zemenītes». Bibliotēkas priekšdārzā kuplo jau vairāk nekā 30 gadus veci rododendri. Kad bērnudarzu slēdza, ēku esot iekārojis kāds liels Latvijas uzņēmums, taču juridiskās nišes jāvūšas to saglabāt cieminieku vajadzībām. Labi vien ir, jo, kā atzīmē bib-

TAURKALNE veidojusies kā zāģētavas strādnieku ciems vien pagājušā gadsimta sākumā. Līdz tam šī vieta bija tikai mežs.

LIJA RATKEVIČA Taurkalnē dzīvo kopš 1963. gada. Viņa par dzīvi novada nomalē nesūdzas. Darba iespēju gan kļuvis mazāk, īpaši, ja nav savas automašīnas.

liotekāre, tagad tā taurkalniešiem praktiski ir vienīgā vieta, kur aiziet.

Viņa atklāj, ka reiz ciemā bijis ne tikai bērnudarzs, bet arī trīs veikali. Tagad nav neviena. «Pareizi kāds teica, ka jāiet iepirkties vietēja veikalā, citādi tā vairs nebūs. Bet cilvēki jau meklē zemākas cenas, mazā veikalā tādas uzturēt nevar,» ar nožēlu teic Brigita Čebatarova. Tagad ciemā noteiktās dienās iegriežas autoveikals. Savukārt ceturtdienas esot zivju dienas, jo tad Taurkalnē piestāj zivju busiņš. Cenas gan autoveikalos nav mazas. Ja grības ietaupīt, jādodas iepirkties uz Jaunjelgavu (12 km) vai Aizkraukli (25 km). Šajā virzienā jāpārvar vien dažī kilometri «neceļa», lai tiktu līdz asfalam. Uz 15 kilometrus attā-

lo pagasta centru Valli cieminieki brauc nelabprāt sliktā ceļa dēļ, bet uz Vecumniekiem vispār neesot nekādas satiksmes.

Sen jau kā likvidēta pasta nodaļa; dzelzceļa stacija nepiestāj pasažieru vilcieni.

Bibliotēka ir tā, kur vietējie nāk risināt visdažādākos jautājumus, tāpēc bibliotekārei jāzina gan tas, cikos atiet autobusi, gan jāorientējas dažādās jomās vai vienkarši jāaprunājas ar ciema iedzīvotājiem.

Pakalpojumu centrā taurkalniešiem ir iespēja nodušoties, izmazgāt drēbes veļas mašīnā. Te pieņem arī ģimenes ārsta palīgs. Tas esot liels atspaidis vecajiem ļaudim, jo medīķe palīdz sarūpēt zāles, veic nepieciešamās injekcijas, paņem analīzes, ja vajadzīgs.

BRIGITA ČEBATAROVA, Taurkalnes bibliotēkas vadītāja, uzrauga vienīgo publisko iestādi Taurkalnē, tāpēc viņai jāvar vietējiem palīdzēt ļoti dažādās jautājumos.

UZZIŅAI

- Taurkalne ir ciems Valles pagastā. Bauskas novadam pievienots 2021. gadā.
- Kopējā platība ir ap 0,63 km².
- Pēdējā tautas skaitīšanā 2021. gadā Taurkalnē bija 121 iedzīvotājs.
- No novada centra Bauskas līdz Taurkalnei ir 48 kilometri, līdz Aizkrauklei tikai 25 km.

Brigita Čebatarova rāda arī telpas, kurās taurkalnieši, un ne tikai, par ziedojumiem var tikt pie lietotiem apģērbiem, kurus no Rīgas piegādā vietējās iedzīvotājas. Kādu laiku tas bijis pat tik populāri, ka interesenti braukuši no tālākas apkārtnes.

Ja cieminiekiem ir nopietnākas veselības problēmas, ārstus viņi meklē Aizkrauklē. Turp dodas arī risināt dažādus jau-

tājumus valsts un pašvaldības iestādēs.

Liela saime

Bibliotēkas zāle, bet dažkārt arī pagalmis ir tās vietas, kur norisinās ciema kultūras dzīve. Afišu mape apliecina – Taurkalni apciemo kā teātri, tā mūziķi. Bibliotēkas vadītāja pastāstīja, ka vietējie ļoti bija iecienījuši bezmaksas pasākumus par dažādām veselības tēmām.

Bibliotēkas nav iedomājama

ārstāvji šeit nav ne redzēti, ne satikti

TAURKALNES bibliotēkā, kuras ēkā reiz bija bērnu dārzs, ir arī pakalpojumu centrs un medpunkts.

LABI PASLĒPIES dabas objekts Taurkalnes pievārtē – Aklais ezers, kurā neparasts ūdens un maksķerēšanas iespējas.

FOTO – IVARS BOGDANOVŠ

TAURKALNES iedzīvotājs Anatolijs Čebatarjovs atklāj, ka sliktu ceļu deļ automašīnu ritošā daļā jālabo turpat katru mēnesi, turklāt ceļu stāvoklis nav uzlabojies jau gadiem.

Zalē taurkalnieši kopīgi sagaida arī jauno gadu. Paši sarūpē mūziku, sagādā cienastu un pat salātu. «Ēsam kā tāda liela saime,» piebilst Brigita Čebatarova. Taurkalnē arī cieņā savstarpēja izpalīdzēšana – ja kāds brauc uz pilsētu, tad var sarunāt, ka atved maizīti arī kaimiņam.

Vākuši parakstus, lai pievieno Jaunjelgavas novadam

Arvien dzirdot «braucam uz Jaunjelgavu vai Aizkraukli», rodas jautājums, bet kā tad ar novada centru? Ne vienam vien taurkalnietim nākas atzīt, ka ikdienas gaitas viņu reti ved uz Bausku. Kaut autobuss Bauska–Jēkabpils ir uzticams un brauc arī šūdoņa laikā, tomēr tad novada centra apmeklējums skrūpulozi jāizplāno, lai visu paspētu līdz pēdējam reisam ap pulksten 14.

Arī Bauskas novada pašvaldība par Taurkalni atceras reti. Bibliotēkas vadītāja secina, ka Vecumnieku novada laikā uz ciemu vietvaras pārstāvji brau-

ca biežāk, tika rīkotas tikšanās. Pēdējos gados Taurkalnē neviens no pašvaldības nav manīts. Ja kaut kas tiek rīkots iedzīvotājiem, tad tikai Vallē, bet ej nu sevi nomotivē meklēt automašīnu un lauzt to pa 15 kilometriem grubiņu turp un atpakaļ. Kādreiz Taurkalnē bija vēlēšanu iecirknis, šajā jūnijā ciemniekiem būs jādodas uz Valli. Vasarā, protams, ir cerība uz labāku ceļu, bet vai ar to pietiks, lai taurkalnieši aktīvi vēltu, zināsim jūnijā.

Pirms gadiem Taurkalnē tika vākti paraksti, lai ciemu pievieno Jaunjelgavas novadam, taču Valles pagastu dalīt nevarēja, turklāt valliešiem nebija nekādu iebildumu palikt Vecumnieku novadā, jo viņiem ar centru bija laba satiksme.

Paraksti vākti arī vērošies pie VAS «Latvijas Valsts ceļi» ar lūgumu noasfaltēt putošo ceļa posmu ciemā, taču atbilde saņemta, ka naudas nav un nebūs. To pašu ciemniekiem bija jānoklausās, kad jautāja par iespēju ierīkot pāris laternas uz galvenās ielas.

IZ VĒSTURES

BAUSKAS MUZEJA direktors Aigars Urtāns «Bauskas Dzīvei» pastāstīja, ka tagadējās Taurkalnes vietā līdz pat 20. gadsimta sākumam bija vien mežs. Situācija mainījās 1904. gadā, kad uzbūvēja dzelzceļa līniju Jelgava–Krustpils un šajā vietā izveidoja staciju Taurkalns.

Līdzās dzelzceļa līnijai tika uzbūvēta kokzāģētava. Izveidojās arī neliels Taurkalna ciemats strādniekiem. Līdz 1924. gada jūnijam tā bija Jaunjelgavas apriņķa teritorija, pēc tam ciemu pievienoja Bauskas apriņķim. Gadu vēlāk tika latviskoti vietu nosaukumi, tā tapa Taurkalnes pagasts.

Kad pagastus likvidēja, Taurkalne ietilpa Stučkas, pēc tam Aizkraukles rajonā. Jau šajā gadsimtā kā Valles pagasta daļa tā kļuva par Vecumnieku novada, bet pēdējās teritoriālās reformas rezultātā – par Bauskas novada teritoriju.

«Kā zinās, ka ir labi, ja nebūs sliktuma?»

Par dzīvi ciemā Brigita Čebatarova neteic neko negatīvu, tikai bērnu esot palicis pavisam maz. Vasarā Taurkalnē atdzīvojas, jo sabrauc arī vasarnieki. Visām mājām esot īpašnieki, to vidū arī rīdzinieki. Ciemā vairāk večāka gada gājuma iedzīvotāju, taču ir arī strādājošie. Kadam darbs uz dzelzceļa, Valles bērnu dārzā, Jaunjelgavas skolā; viri strādā mežā. Uz vietas darba gan neesot, bet bija laiks, kad uz Taurkalnes tuvumā esošo zāģētavu strādniekus ar autobusu veda no Aizkraukles.

Kas vēl taurkalniešus bažī? Katram jau ir sava sāpe – teic Brigita Čebatarova. Labi esot, ka uz vietas ir daktera palīgs, ka bijušais Vecumnieku novads saveda kārtībā bibliotēkas ēku un tagad ir, kur ciemniekiem tikties. Šobrīd, kad nomalēm naudas tiek arvien mazāk, tas, visticamāk, vairs nebūtu iespējams.

Bibliotēkā satiekam Liju Ratkeviču, kas Taurkalnē dzīvo kopš 1963. gada. Viņa par dzīvi novada nomalē nesudzas. Smejas tik, ka «katrā kažokā jau uti var atrast», bet viņai nav par ko

gausties. «Ir jau bijušas grūtības, bet kā tad zinās, ka ir labi, ja nebūs kāds sliktums,» piebilst taurkalniete. Agrāk darba tuvumā esot bijis vairāk, taču, ja cilvēks grib strādāt, tad atradis, kur iekārtoties. Grūtāk, viņasprāt, varētu kļāties tiem, kam nav sava transporta. Lijai Ratkevičai daudz palīdz bērni un mazbērni. Pašvaldības rūpes par Taurkalni gan vairāk justas, kad pašiem bija savs pagasts.

Katru mēnesi jālabo ritošās daļas

Ciemā uzrunājam Anatoliju Čebatarjovu, kurš tobrīd gādā kurināmo. Viņam pašam kļājoties labi, jo strādā, un ar darba vietu ir apmierināts. Taču daudziem tas neesot. Anatolijs ir autovadītājs kāda Bauskas uzņēmumā. Nedēļu paliek pilsētā, jo izbraukāt būtu pārāk dārgi. Turklāt vēl pa šādiem ceļiem. Braucot pa bedrēm, Anatolijs trīs automašīnām turpat ikmēnesi jāveic remonts ritošajām daļām. Slikti ceļi ir jau gadiem, labāki tie neesot bijuši arī Vecumnieku novada laikos.

Uz Veikala ielas sastaptais Agris Bečs dodas uz copi Akla-

jā ezerā. Ziemā ķeroties lidakas un asari, vasarā arī karūsas. Viņaprāt, Taurkalnē nav nemaz tik traki. Švakāk ir ar darbiem, uz vietas neko atrast nevar, tāpēc Agris brauc strādāt uz ārēmēm. Apkārtnes ceļi ir problēma. Bet medpunkts ir uz vietas, šo to var nopirkt autoveikalā vai arī aizbraukt uz veikalim Jaunjelgavā un Aizkrauklē.

Taurkalnes noslēpums

Tā kā Taurkalni ieskauj meži, tā iemītnieki bieži vien tiek mani- ti apkārtņē. Novērošanas kamerās pozējies lācis, vilki satikti pat gaisā dienas laikā, redzēti arī lūsi. Posta darbus gan pelēči nesastrādā, jo vietējiem nav loģiku, turklāt Taurkalnē ir pat trīs mednieku kolektīvi.

Taurkalnes tuvumā mežā labi paslēpies kāds dabas objekts. Aklo ezeru apvij baisi nostāsti, bet dzīvē tas nemaz nav briesmīgs. «Latvijas valsts meži» ierīkojuši pie tā nelielu autostāvvietu un ērtu taku līdz pat ezeram. Krastā ir arī lapene un ugunsкура vieta. Visi Akla ezerā 24,6 hektāri ir saredzami, lielu daļu var arī apstaigāt. Ezera dzelmē ir kūdra, tāpēc tajā ir īpašs ūdens, kurā maz dzelzs un kaļķis. Tas esot tik mīksts, ka bez ziepēm un šampūniem var mazgāt kā matas, tā veļu. Copētājiem Aklajā ezerā lielas izredzes noķert asarus, taču esot arī lidakas un karūsas. ♦

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu «Pār-vērtības novadā II» līdzfinansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild SIA «Bauskas Dzīve».

Ar cieņu pret valodu un lasītāju

„Pret katru tekstu jāizturas ar cieņu un nopietnību, tāpat pret mūsu lasītāju un sevišķi – pret latviešu valodu,” tā Kuldīgas galvenajā bibliotēkā teica izdevniecības Jānis Roze izpilddirektore un tulkotāja RENĀTE PUNKKA.

Viņa un izdevniecības sociālo mediju satura veidotāja, dzejniece Inga Pizāne stāstīja, ar kādu atbildību un pat misijas apziņu darbinieki strādā.

VIENS NO ILGGADĒJIEM UZŅĒMUMIEM

R.Punka stāsta: „Uzņēmums Jānis Roze pagājušā gada rudenī svinēja 110 gadus kopš dibināšanas. Jānis Roze to izveidoja tieši pirms 1. pasaules kara, un tas pārdzīvojis dažādas peripetijas. Mēs atļaujamies ieskaitīt arī tos 50 padomju gadus, kad tas nevarēja tā saukties, bet grāmatnīca Krišjāņa Barona ielā atradās visu laiku. Tur strādāja arī mūsu visilggadējākā darbiniece, līdzpašniece Ināra Beļinkaja-Roze, kuras darba stāzs iesniedzis jau septiņtāju gadu desmitā. Latvijā ir maz uzņēmumu ne tikai grāmatniecībā, bet vispār, kuri pastāv tik ilgi un joprojām ir saistīti ar ģimeni, kas to izveidojusi. Ainārs Roze ir Jāņa Rozes mazdēls – viņš joprojām ir īpašnieks un mūsu vadītājs.

Atšķirībā, piemēram, no izdevniecības Zvaigzne ABC, kur grāmatu izdošana un tirdzniecība ir vienā uzņēmumā, mums šīs sfēras ir atdalītas. Mūsu grāmatnīcu tīkls ir atsevišķs, ļoti liels uzņēmums ar to pašu zīmolu. Pēc 2023. gada datiem tas ir viens no 500 lielākajiem Latvijā vienkopus ar lielājiem tirdzniecības uzņēmumiem, degvielas tirgotājiem utt. Tas nozīmē, ka zīmols ir iemīļots un prot strādāt. Neesam lielākā izdevniecība un neizdodam tik daudz grāmatu kā Zvaigzne ABC vai Latvijas mediji. Katru gadu klajā nāk 35–40, pagājušajā gadā 39.

„Izdevniecībai problēma ir sadrumstalota informācijas telpa. Lasītājs jāmeklē sociālajos medijos, kurā burbulī viņš uzturas. Kā lai parāda – šī ir grāmata, kas jāizlasa?”

AR DIVIEM ROZES VĀRDIEM

„Jānim Rozem piederēja izdevniecība, zīmogu darbnīca un grāmatnīca Barona ielā Rīgā, kur tā atrodas joprojām. No dibināšanas līdz 1940. gadam, kad viņu pasludināja par kapitālistu un aizsūtīja uz Sibīriju, bija izdots 800 nosaukumu. Mēs kopš 1997. gada, kad darbību atjaunojām, esam izdevuši apmēram tikpat. Jānis Roze izdeva lielākoties latviešu autoru darbus: Kārlī Skalbi, Jāni Poruku, Antonu Ausriņu un citus. Izdeva mācību grāmatas un ludziņas, jo viņam patika spēlēt teātri. 800 nosaukumus ietilpst arī atkārtoti izdotie darbi, bet mēs skaitām tikai jaunās grāmatas. Arī mums, par laimi, ir lasītāju iemīļotas, ko izdodam atkārtoti.

Mums pirmā nozare bija grāmatu tirdzniecība. Kad sākām izde-

Mūsu lasītāji vēlas dvēseles veldzējumu un skaistu latviešu valodu – tā Kuldīgā uzsvera izdevniecības Jānis Roze izpilddirektore Renāte Punka un sociālo mediju satura veidotāja Inga Pizāne.

vējdarbību, lielākā daļa autoru savu izdevniecību, kur noenkuroties, jau bija atraduši. Īpašnieki nevēlējās nodarboties ar ne visai glītu lietu – autoru pārvilināšanu un pārpirkšanu. Pirmā galvenā redaktore bija tulkotāja Tamāra Liseka, un viņai bija kontakti gan ar ārzemju izdevniecībām, gan literārajām aģentūrām.

Tā sagādājās, ka veiksmīgākā pirmā grāmata bija slavenā Umberto Eko Rozes vārda tulkojums, ko atnesa toreiz jauniņā tulkotāja Dace Meiere. Viņa vēl iemēģināja roku, bet tagad ir viena no izcilākajām, kas tulko no itāļu un lie-

grāmatām – vismaz tā man gribētos. Mūsu misija ir lasītāja apvērtni pavērt plašāku un augstāku. Izdodam grāmatas jebkuram vecumam labā poligrāfiskā noformējumā, lai ir patikami paņemt rokās un ērti lasīt. Izdodam dailliteratūru, uzzīpu literatūru. Esam vairākkārt nominēti grāmatu dizaina konkursos.”

PŪKA KOKOSRIEKSTA FENOMENS

„Izvēle, ko izdot, ir ļoti, ļoti grūta. Žēl, ka latviešu ir tik maz un ka lasīšanai atliek aizvien mazāk laika: tas ietekmē gan metienu, gan cenu. Jo mazāks metiens, jo dārgāka grāmata. Tāpēc ļoti daudzas lasītāji būtu pelnījuši, bet, izsverot visus par un pret, noliekam tās kaudzītē *Varbūt kādreiz...* Bet par izdotajām esam absolūti pārliecināti un varam stundām stāstīt, kāpēc tieši tās būtu jāizlasa.

Piemēram, *Mazais pūķis Kokosrieksts*. Grāmatu tirdziņos māmās un tēti saka lielu paldies, jo šī beidzot ir tā grāmata, ar kuru bērns sāk lasīt. Nāk vecmāmiņas un saka: „Jūs tik izdodat un izdodat to sēriju, un viņi tik lasa un lasa! Esmu apņēmusies nopirkt tās visas.” Šo sēriju iegādājāties no vācu izdevniecības. Kokosriekstu izdomājis Ingo Zigners, un viņš tik raksta aizvien jaunus pūķa piedzīvojumus, jo arī vācu bērniem patīk. Mēs sagatavojam trīs grāmatas gadā. Ja sāka sēriju, vajadzīga regularitāte, lai interese nezustu. Klajā ir nākušas gandrīz 30. Parādījusies papildsērija *Gribu zināt*. Bērni lasa un pārļasa – tās ir ļoti jaukas grāmatas. Arī mūsdienu bērniem, lai cik viņi advancēti un aizņemti ar citām lietām, sirds dziļumos vajag kaut ko tādu kā mazais pūķis Kokosrieksts.”

„Tulkotājiem sākumā saku: „Uzlūko literāro redaktoru kā savu draugu!” Mums ir kopīgs mērķis – laba grāmata. Tas svarīgi gan izdevniecības reputācijai, gan lasītājam, kurš pelnījis vislabāko tekstu.”

VIEGLI UZRĀKSTĪTAS, BET NOPIETNAS

„Ar dailliteratūru ir sarežģītāk. Pasaulē iznāk daudz, daudz labas lasāmvielas, un zinām, kuri darbi savā valstī saņem literāras balvas. Frēdrika Bakmana *Viirs, vārdā Ūve* – pēc šīs izvēlējamies vairākas viņa grāmatas. Tāpat bija ar Delfīni de Vigānu, kura Francijā ir populāra, bet pie mums viņu netulkoja. Pirms vairākiem gadiem izdevām vācu rakstnieces Marianas Lekijas grāmatu *Ko var redzēt no šejienes*. Autore viesojās Londonas grāmatu tirgū. Kad autors aizbrauc uz gadatirgu, izdevēji sazinās ar citu valstu kolēģiem un rīko tikšanos. Jaukās vakariņās bija arī franču izdevēji, kuri de Vigānu ieteica. Izlasīju vairākus romānus angļu tulkojumā, un nolēmām, ka latviešu lasītājiem tas varētu būt nepieciešams. Tad iznāca *Lojalitātes*, romāns par smagu tematu – pusaudžu alkoholismu. Bet uzrakstīts tik saistoši un spilgti, ka nonāca vecāku žūrijā* un bija daudz labu atsauksmju. Pēc tam nolēmām izdot vienu no viņas populārākajām grāmatām *No un es visus par un pret*, noliekam tās kaudzītē *Varbūt kādreiz...* Bet par izdotajām esam absolūti pārliecināti un varam stundām stāstīt, kāpēc tieši tās būtu jāizlasa.

LABA LITERATŪRA LABĀ VALODĀ

„Nekad nevērtēju grāmatas pēc satura: tā ir intelektuāla, tā izklaidējoša. Reizēm saraujos, ja tulkotājs saka: „Nu, tā jau lubene, sieviešu romāns – var tulkot kā pagadās.” Tas ir pilnīgi aplami! Pret katru tekstu jāizturas ar atbildību un cieņu. Tāpat pret lasītāju un sevišķi – pret latviešu valodu. Tāpēc cenšamies no dažādām valodām tulkot grāmatas bērniem un jauniešiem. Biedējoša tenden-

ce – jaunieši lasa viegla satura grāmatas angļiski, tāpēc kā pret-svaru piedāvājam labas grāmatas labā latviešu valodā.

Gandrīz neviens mūsu dailliteratūras darbs nav pārmēru intelektuāls, kam vajadzētu sagatavotību, inteliģences bagāžu. Tās ir brīnišķīgas grāmatas skaistā valodā, vienkāršas un sirsnīgas. Tīnas Hārneskas *Ļaudis, kas sēj snieģi* – tur var izraudāties, izsmieties. Nav nekāda *smalkā*, bet tā ir laba literatūra labā valodā.

Katram latviešu autoram ir tiesības atsūtīt savas grāmatas manu-skrīptu. Esam apņēmusies izlasīt un izlemt, vai tas iederas mūsu izdevniecības portfeli. Esam prasīgi: ja gribi būt vienā portfelī ar Umberto Eko vai Stīvenu Hokingu, tad jāpācensās. Reizēm cilvēki piezvana, reizēm ir pazīstami, piemēram, Inga Pizāne ir mūsu darbiniece, un saprotams, ka viņas dzejas grāmatas iznāks pie mums. Tikko iznāca Edvīna Raupa dzejas krājums – viņš mums ir tulkojis. Savējos atbalstām.

Autori ir dažādi. Ir arī tādi: ja no viņu uzrakstītā uzreiz negūbstat, tad domāt lūpu un aiziet uz citu izdevniecību. Tomēr svarīgākais ir rezultāts. Arī tulkotājam, kurš ar mums sadarbojas pirmo reizi, saku: „Uzlūko literāro redaktoru kā savu draugu!” Mums ir kopīgs mērķis – laba grāmata. Tas svarīgi gan izdevniecības reputācijai, gan lasītājam, kurš pelnījis vislabāko tekstu.

Daudzi tulkojumi bijuši nominēti Latvijas Literatūras gada balvai. Lasi un reibsti no valodas! Apbrīno, kā vispār tā var pateikt ne tikai tajā valodā, kurā uzrakstīts, bet arī tulkojumā, kur to paveikusi Dace Meiere, Maima Ģirņberga, Ieva Lešinska, Jolanta Pētersone vai cits labs tulkotājs.”

* Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija – Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas veicināšanas projekts

Iveta Grīniņa,
Kuldīgas galvenās bibliotēkas
pakalpojumu nodaļas vadītāja
Izdevniecības Jānis Roze
arhiva foto

Siguldas novada bibliotēkas darbinieces piedalījušās “Erasmus+” mācību mobilitātē Itālijā

No 25. janvāra līdz 2. februārim trīs Siguldas novada bibliotēkas darbinieces piedalījās “Erasmus+” mācību mobilitātes pieaugušo izglītības sektorā “Bibliotēkas darbinieku profesionālo kompetenču pilnveide pieaugušo izglītības, attīstības un jauninājumu veicināšanai” pilnveides kurssos Itālijā, Boloņā. Šī bija jau trešā mobilitāte projekta ietvaros.

Siguldas novads

Piedaloties kursos “Soft skills and emotional intelligence” Itālijā, darbinieces uzlaboja savas prasmes, strādājot multikulturālā vidē, mācoties un pildot uzdevumus komandās kopā ar dalībniekiem no dažādām Eiropas valstīm, padziļināti iepazīstoties ar atbildīgu konfliktu risināšanu, vadības stiliem, uzstāšanos publikas priekšā, pārlicinošu komunikāciju, emocionālo noturību un neverbālo komunikāciju. Praktiskās prasmes tika

uzlabotas gan grupu vingrinājumos, gan izmantojot riku simulācijas un pielietojot jaunus inovatīvus digitālos rīkus. Šīs prasmes būs noderīgas ikdienas darbā, strādājot pieaugušo izglītībā un mūžizglītībā bibliotēkā. Kursus pasniedza “Erasmus Learning Academy” pasniedzēji, kas ir profesionāļi “Erasmus+” mācību nodrošināšanā vairākās Eiropas Savienības valstīs. Bibliotekāres uzlaboja arī savas angļu valodas prasmes.

Nozīmīgi bija apmainīties ar labāko praksi un pieredzi starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un runāt par Eiropas Savienības vērtībām un

turpmāko iespējamo sadarbību. Tika iegūta informācija par Itālijas kultūras mantojumu un tā nepieciešamo aizsargāšanu. Darbinieces kursos ieguva gan formālo, gan neformālo izglītošanos visā mobilitātes laikā. Iegūtās prasmes būs noderīgas, gan paaugstinot savas profesionālās kompetences, gan strādājot ikdienas darbā pieaugušo izglītošanā.

Bibliotēkas darbinieku mācību mobilitāti pieaugušo izglītības sektorā līdzfinansē Eiropas Savienība. Aktivitāte notika projekta Nr. 2024-1-LV01-KA122-ADU-000201129 ietvaros.

Avots: Siguldas Novada Ziņas

Datums: 25.02.2025

Rankas pagasta bibliotēka būs citās telpās

Sakarā ar telpu optimizāciju un saimniecisko redzējumu šajā gadā Rankas pagasta bibliotēka tiks pārcelta uz Druvienas, Lizuma, Rankas un Tirzas pagastu apvienības pārvaldes brīvajām telpām Rankā.

Gulbenes novada bibliotēkas direktore Sabine Jefimova “Dzirkstelei” stāsta, ka esošajās telpās bibliotēka atrodas jau vairāk nekā 40 gadus un to fiziskais stāvoklis ar katru gadu pasliktinās. Bibliotēkā

ir krāsns apkure, bet ir grūti piekūrināt telpas ziemas laikā.

“Mazākajā telpā, kurā izvietots bērnu grāmatu krājums, ir izdegusi “Jotul” krāsns, līdz ar to šobrīd to pat vairs nav iespējams kurināt. Telpas bibliotēkā ir aukstas un tajās nav patīkami ne atrasties, ne arī pilnvērtīgi strādāt. Lai arī bibliotēka tiks pārcelta uz mazākām telpām, tomēr tās ir labā tehniskā stāvoklī, ar centralizēto apkuri un atsevišķu ieeju. Tās ir pagasta pārval-

des telpas, kurās atrodas arī valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs, pieejams arī sociālais darbinieks. Pārceļot bibliotēku uz šīm telpām, tiek domāts arī par apmeklētāju ērtību, jo būs iespēja vienuviet saņemt dažādus pakalpojumus,” stāsta S.Jefimova.

Viņa saka, ka Jaungulbenes pagasta bibliotēka šobrīd ir vienīgā iestāde, kas darbu turpina bijušās Jaungulbenes pagasta pārvaldes ēkā. “Līdz ar to pastāv iespēja, ka

nākotnē tiks rasts risinājums bibliotēku pārcelt uz citām telpām, līdzīgi kā tas šobrīd notiek Rankas pagastā,” saka S.Jefimova.

Aktuāla informācija ir Kalnienas iedzīvotājiem. Ar 5. martu bibliotēka atsāk apkalpot apmeklētājus un lasītājus ierastajā darbalaikā, jo darbu bibliotēkā uzsāks jauna bibliotēkas vadītāja - Ieva Zelča.

S.Jefimova arī informē, ka starp pašvaldību un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības minis-

triju noslēgts sadarbības līgums par septiņu jaunu valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru atvēršanu un finansējuma piešķiršanu. Tiks uzsākts darbs pie klientu apkalpošanas centru tīkla paplašināšanas, tos izveidojot uz bibliotēku bāzes - Beļavā, Daukstēs, Druvienā, Galgauskā, Ligo, Stāmerienā, Stāķos. Saskaņā ar līguma nosacījumiem jaunie centri jāatver līdz šī gada 1. decembrim.

— Inīta Savicka

Avots: Dzirkstele

Datums: 07.03.2025

Nav saņemts neviens pieteikums uz bibliotēkas vadītāja amatu

INGA KARPOVA

VALKĀ. Trešdien, 5. martā, noslēdzās Valkas novada pašvaldības izsludinātais konkurss uz novada Centrālās bibliotēkas vadītāja amatu. Jau rakstījām, ka līdzšinējā bibliotēkas vadītāja Līga Tetere piedalījās pašvaldības izsludinātajā konkursā uz Valkas novada Kultūras pārvaldes vadītāja amatu. Viņa konkursā uzvarēja un 3. martā uzsāka darbu jaunajā amatā. L. Tetere bibliotēkas vadītājas amatā nostrādāja četrarpus gadus.

Novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālists Ivo Leitis informē, ka uz izsludināto Valkas novada Centrālās bibliotēkas vadītāja amatu nav saņemts neviens pieteikums. Konkursa pieteikšanās termiņš tiks pagarināts līdz trešdienai, 19. martam.

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 07.03.2025

Bibliotēka aicina pašus mazākos uz rotaļnodarbībām

Latgales Centrālās bibliotēkas filiāle Bērnu bibliotēka «Zilīte» (Mihoelsa ielā 58, Daugavpili) februārī uzsāk jaunu lasītveicināšanas programmu «Zirņa bērni», kas paredzēta bērniem vecumā no 1,5 līdz 3 gadiem, kuri neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi.

Programmas mērķis ir rosināt interesi par grāmatām un lasīšanu, veicināt bērnu un vecāku kopīgu darbošanos un nodrošināt mazajiem iespēju socializēties. Nosaukums «Zirņa bērni» izvēlēts, iedvesmojoties no Raiņa daiļrades, jo 2025. gadā tiek atzīmēta Raiņa un Aspazijas 160 gadu jubileja.

Nodarbībās bērni kopā ar vecākiem dosies izziņošanā ceļojumā pa bibliotēku, pārvietosies pa «zirņu taku», atklās grāmatu pasauli, radoši darbosies, ska-

tīsies papīra leļļu teātri un baudīs kopā būšanas prieku. Vecāki, balstoties uz iepriekšējo gadu pieredzi, atzīst, ka bibliotēka ir lieliska vieta, kur bērni var iegūt vērtīgu saskarsmes pieredzi.

Nodarbības notiks ceturtdienu rītos divas reizes mēnesī pieredzējušu bibliotekāru vadībā. Pirmā tikšanās – 13. februārī plkst. 11.00. Vietu skaits ir ierobežots, tāpēc pieteikties var līdz 8. februārim, rakstot uz dace.jakovele@lcb.lv vai zvanot 654 21750.

Pirmās grupas nodarbības notiks 13. un 27. februārī, kā arī 13. martā, nākamās grupas – 20. martā, kā arī 3. un 17. aprīlī.

Visa gada garumā bibliotēkā un tās filiālēs notiks pasākumi Raiņa un Aspazijas jubilejas zīmē.

Pasākumos tiks filmēts/ fotografēts. 📷

Avots: Vietējā Latgales Avīze

Datums: 07.02.2025

Sirdsapziņas balss, Ukrainas sirdspuksti un saruna ar reportieri un voluntieri Ati Klimoviču!

Jauns gads, un joprojām mūsu ikdienā tiek turpināts stāsts par kara apstākļos zudušām mājām, cilvēciskām bailēm, iznīcību un nāvi. Turpat divas stundas Ulbrokas bibliotēkā sarunu ciklā "Domātājs un darītājs" ar kultūras žurnālisti Liegu Piešņu un interesentiem sarunājās latviešu žurnālists, trīs grāmatu autors, fotogrāfs un kara reportieris Atis Klimovičs.

S tarptautisku konfliktu un karadarbības karsto punktu reportieris. Apzināti no 1992. gada regulāri brauc uz Ukrainu, bieži devies uz Krievijas karadarbības zonām Gruzijā, bijis Kuveitā pirms Irākas kara sākuma. Pazīstams ar savām reportāžām no kara skartajiem punktiem: Čečenijas, Dienvidosetijas, Kalna Karabahas, Afganistānas un Ukrainas. Tas ir patiess aculiecinieka vēstījums par šodienas notikumiem Ukrainā, tik pat patiesi par 30 gadu garo žurnālista pieredzi, kas apkopota Ata Klimoviča grāmatā "Ukrainas kara voluntiera dienasgrāmata" (2024), vēsta par piedzīvoto, palīdzot Ukrainas armijai. "Tas ir darbs frontes aizmugurē, un es varu bez jokiem sacīt, ka esmu praksē apguvis brīvprātīgā profesiju. Savā ziņā tā ir līdzīga žurnālista darbam, jo brīvprātīgais tāpat brauc un pēta situāciju, tiek ar cilvēkiem, vāc informāciju, svarīgi veidot pazišanās," saka Atis. Ar pārliecību ir pieņēmis vēl vienu profesiju, kas nav tikai misijas darbs, bet gan apziņa, ka ir jāpalīdz.

Cilvēki gaida mieru. Līdzī pārdzīvošana, nevar nedarīt sajūta un joprojām pārliecība, ka Ukraina nezaudēs un nebeigs pastāvēt. Starp citu, gluži nemanot Atis sācis saprast ukraiņu valodu. Princips – apraksti to, ko redzi, jāapraksta ļoti ātri – tu neesi redzējis to, ko neesi redzējis, neesi dzirdējis to, ko neesi dzirdējis. Reportiera darbs – vāc materiālu, līdz noteiktam laikam šis materiāls jāapraksta. Jāuzraksta interesanti, bez piecām minūtēm pirms nodošanas tas tiek uzrakstīts, iesniegts. Iespējams, ka augstākā politiskā vadība mūs mierina, sekojot paziņojumiem, bez ziņu lasīšanas ikdienā ir skaidrs, ka kaut kas ir jādara.

Transports, tikli, sveces, pārtika, nauda ir visbiežāk ziedotās lietas Ukrainas karavīriem, tik

pat aktīva palīdzība tiek sniegta Ukrainas bērniem, kuriem krituši tēvi, un to viesošanās notiek Latvijas pašvaldībās, ģimenēs. Rit ceturtais gads. Voluntieriem jau ir zināms, kam ko kāpēc ved – līdz adresātam. Latvijas gadījumā seko Ata aicinājums – sagatavot savā ģimenē pārtikas un degvielas krājumus, viens pārstāvis no katras ģimenes iesaistās Zemessardzē vai armijā. Nav zaudējis savu aktualitāti Mariupoles: aizstāvja, Azovas pulka vadītāja vēstījums – "nāciet un stāieties ... un dariet to kopā ar mums".

2022. gadā izdotajā grāmatā "Kara reportieris ceļā" apkopoti laikrakstā "Diena" publicētie Ata Klimoviča raksti. Šeit varam lasīt ne tikai par aktuālajiem notikumiem un braucieni laukā uzzināto un piedzīvoto, bet arī attiecīgās valsts tā laika politiskās

situācijas analīzi. Grāmata ārpus parastā interesentu loka var būt noderīga gan studentiem, gan vēstures skolotājiem. Frontes vērojumi tajā mijas ar izvērstām intervijām ar karavīriem, viņu sievām, atraiņēm, citiem brīvprātīgajiem.

Ati arvien interesējusi vēsture, tāpēc lieti noder atsauce uz Ata Klimoviča trešo grāmatu "Personiskā Latvija. Divdesmitā gadsimta stāsti" (2011), tie ir brīvās Latvijas paaudzes stāsti caur personisko ar atšķirīgo likteņu un uzskatu cilvēkiem. Tostarp Zentas Dobeļnieces stāsts no Ulbrokas.

Tā kā pirmais brauciens šogad uz Ukrainu Atim vēl ir priekšā, uzzinām, kādas grāmatas iesaka izlasīt vakara viesis. Pirmā – Nino Haratišvili "Astotā dzīve", darba pamatā vēsturiski notikumi Gruzijā. Jaši dzimtas

vēsture sešās paaudzēs – par astoņām dzīvēm un par sarkano gadsimtu, kurā visi ir ieauti gluži kā pavedieni paklājā. No vācu valodas tulkojusi Silvija Brice. Otrā – uzvaras un traģēdijas, ko Europa piedzīvojusi pēc Otrā pasaules kara, Timotija Gārtona Eša "Tēvzemes. Personīgā Eiropas vēsture", kur viņš rakstīto aplūko caur personīgās pieredzes prizmu.

Šodien, kad dzīvojam kara un hibrīdkara apstākļos, vienīgā vēlēšanās ir panākt taisnīgu mieru, patiesu šodienas faktu skaidrojumu, pašsapziņas un unikalitātes saglabāšanas spēju, sirdsmiera, garīguma un sirdsapziņas spēku, neskatoties uz bailēm un brīdinājumiem, apzināt savu pašvērtību un pastāvēšanas iespējas.

Daiga Briģmane,

Ulbrokas bibliotēkas vadītāja

Avots: Tēvzemīte

Datums: 07.03.2025

Bibliotēkā – Vinnija Pūka mēnesis, “Grāmatu horoskops” un jauni žurnāli

Par godu Vinnija Pūka dzimšanas dienai, lasītāju klubiņa dalībnieki kopā ar ezīti Albertu iepazīna Simtjūdžu meža iemītniekus, pētīja un mācījās atpazīt mežā mītošo dzīvnieku pēdas. Veidoja papīra pirkstiņu lelles – Simtjūdžu meža iemītnieku veidolā. Meklēja veidotajiem tēliem mājvietas meža kartē! Janvāra nogalē bibliotēku apciemoja Rozentovas pamatskolas audzēkņi. Kopīgi lasījām stāstu “Pūce un meža iemītnieki”, radījām Simtjūdžu meža tēlus papīra pirkstiņu lellēs un jauki pavadījām laiku kopā.

Paldies skolotājiem un bērniem par šo īpašo dienu! Ar nepacietību gaidām nākamo tikšanos!

Grāmatu izlases februārī:

Priecājamies un lepojamies par animācijas filmas “Straume” panākumiem. Bērnu literatūras nodaļā apkopojām literatūru grāmatu izlasē “Kaķu iebrukums”. Aicinām bērnus un jauniešus doties līdz ar citu kaķīšu aizraujošajos piedzīvojumos.

Mazākajiem lasītājiem esam apkopojusi “Adatāino stāstu kolekciju” par godu 2025. gada dzīvniekam Latvijā – ezim!

2025. gadā pieaugušo literatūras nodaļā uzsākām jaunu rubriku “Grāmatu horoskops”, apkoposim

piemērotāko literatūru katrai horoskopa zīmei. No 21. janvāra līdz 18. februārim uzmanības centrā - Ūdensvīri. Lasītājiem piedāvājam ceļot pagātnē. Apkopojām tulkotos ārvalstu autoru vēsturiskos romānus.

Gada romantiskākajā mēnesī saviem lasītājiem piedāvāsim rubriku “Aklais radiņš ar grāmatu”.

Pasākumi februārī:

11. februārī no plkst. 15:00 Vispasaules Drošāka interneta dienas

ietvaros bērni un jaunieši aicināti apmeklēt un izspēlēt galda spēli “Digitālie prātņieki”, apmeklētājiem būs iespēja iesaistīties arī citās radošās aktivitātēs.

12. februārī plkst. 16.30 lasītāju klubiņa (6–8 gadus veciem bērniem) “Ezītis Alberts un grāmatu draugi” 6. nodarbība.

Evija Agule,

Maltas pagasta bibliotēkas bibliotekāre

2025. gadā periodisko izdevumu krājumu bērnu un pieaugušo literatūras nodaļās bibliotēka ir papildinājusi ar šādiem žurnāliem: “Dzīves stāsti”, “Patiesā dzīve”, “Kā būt laimīgai”, “Latvijas leģendas”, “Praktiskie rokdarbi”, “Latvijas noklusētā pagātne”, “Māja laukos”, “Pērle”, “Spīgana”, “Mūsmājas”, “Astes”, “Сам себе лекарь”, bērniem: “Pokemon”, “Minecraft”, “Pūcīte”.

Avots: Maltas Dzīrmas

Datums: janvāris, 2025

Bibliotēka – atvērta senioriem

Foto no Preiļu Galvenās bibliotēkas arhīva

Pasākums bibliotēkā apvienoja seniorus, bibliotekārus un kultūras ļaudis

Jau ceturto reizi Preiļu Galvenās bibliotēkas darbinieku kolektīvs aicināja seniorus uz kopīgu pasākumu. Šoreiz tas bija veltīts Starptautiskajai dzimtās valodas dienai. Pasākumu vadīja Preiļu Galvenās bibliotēkas Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Ilga Lozda.

Viņa pastāstīja, ka Starptautisko dzimtās valodas dienu iedibināja UNESCO 1999. gadā ar mērķi veicināt izpratni par pasaules valodu un kultūru daudzveidību, jo valodas, sevišķi mazu tautu koptās, laika gaitā izmirst. Tāpēc šī diena ir nozīmīga jebkurai nācijai. Pasaulē eksistē ap 6700 valodu, un aptuveni 1,5 miljoni cilvēku runā latviešu valodā, bet 350 000 cilvēku latviski runā ārzemēs. Interesanti, ka latgaliešu valodu lieto aptuveni pusmiljons cilvēku.

Vēstures avotos teikts, ka latviešu valodas pirmsākumi atrasti 1507. gadā – Gisberta tēvreizē, tāpat nozīmīga valodas lieciniece ir Hāzentetera četru rindu tēvreize – 1525. gadā izdota grāmata. Latviešu valoda ir bagāta, interesanta, daudzveidīga, un par to varējām pārliecināties spēlē «Vārdu pārvērtības».

Pasākumu kuplināja latgaliešu joku grāmatu līdzautors un muzikants Zintis Krakops un atraktīvā Aina Korkla no Balvu puses. Akordeona pavadībā Zintis atskaņoja tautā iemīļotas dziesmas. Tikmēr Aina jeb, kā pati sevi dēvē, Krapaču Ļuce aicināja dzīvi uzlūkot ar humoru, kā arī īsi raksturoja latgaliešu valodā izdotās astoņas grāmatas, kur apkopotas latgaliešu populārākās anekdotes, smieklīgi atgadījumi, daudz fotogrāfiju un Pranča Slyšāna ilustrācijas. Arī mūsu Preiļu Galvenajā bibliotēkā ir pieejamas šīs grāmatas, bet vēl patīkamāk bija tās saņemt par pareizi atbildētajiem jautājumiem Ainas rīkotajā viktorīnā.

Viņa arī ļāva senioriem iepazīt sevi saskaņā ar horoskopa zīmēm. Lai nu kā kuram iet šajā dzīvē, bet galu galā latgalietis vienmēr bijis un ir «cīši lobs cylvāks». Katra horoskopa pārstāvjiem tika veltīti arī aplausi, jo visiem gribas dzirdēt patīkamus un mīļus vārdus.

Pasākuma noslēgumā seniori izkustējās bibliotekāres Lilitas Strodes kustību spēlē. Tāpat senioru sirdis sildīja ne tikai vārdi un praktiska darbošanās, bet arī bibliotekāru sarūpētā kafija un cienasts.

Pensionāru biedrības valde pateicas bibliotēkas kolektīvam par tik saturīgi pavadītu dienu, par rūpēm, par uzmanību, attieksmi un sirds siltumu, kas uzlādē ilgākam laika posmam. Paldies! ▣

*Preiļu novada Pensionāru biedrības valdes pārstāve
Marija Volkova*

Aicina atbalstīt savas pilsētas komandu spēlē «Mīlu savu novadu!»

komanda: **JĒKABPILS**

Jau parit, 9. martā, plkst. 13.00 Jēkabpils tautas namā notiks Jēkabpils pilsētas 355. dzimšanas dienai veltīts pasākums – prāta spēles «Mīlu savu novadu!». Spēlē piedalīsies trīs komandas, no kurām katra pārstāvēs savu novada pilsētu. Katrā komandā būs pieci dalībnieki. Lūk, komandu sastāvi.

Iepazīsties ar AKNĪSTES komandu!

Komandas kapteine – Līga JAUJENIECE, Valdemāra Anciņa Aknīstes bibliotēkas bibliogrāfe, Aknīstes galvenā tūrisma un reklāmas menedžere.

Normunds MEŽA-RAUPS – aktīvs Aknīstes iedzīvotājs un patriots. Brīvajā laikā lasa dažāda veida literatūru. Patīk gatavot ēst, priekšroku dod jaunām un interesantām ārzemju receptēm.

Ausma BĒRZINA – dzimusi Gārsenē, mācījusies Aknīstes vidusskolā. Aknīstes patriote, liela prāta spēļu mīlotāja, grāmatas «Gārsene un gārsenieši» līdzautore.

Māriete PĒRKONE – Aknīstes vidusskolas vēstures un ģeogrāfijas skolotāja, aktīvi iesaistās dažādos projektos un novadpētniecībā. Hobijs – sieviešromānu lasīšana.

Aigars PĒRKONS – aktīvs Aknīstes pilsētas atbalstītājs, novadpētnieks un ornitologs. Brīvajā laikā aktīvi fano par Latvijas hokeja izlasi. Patīk gatavot ēst – īpaši ķēriens Aigaram ir uz kūkām. Savulaik debitējis kā dalībnieks Mājas kafējnicu dienās.

Iepazīsties ar JĒKABPILS komandu!

Komandas kapteinis – Jānis APINIS, pensionārs. Aizrašanās – radurakstu

vadītājs: EDUARDS KALĶIS

Pasākuma vadītājs – novadpētnieks un īstens sēlis no kaimiņu novada Eduards Kalķis. Viņš ir Jaunjelgavas kultūras centra mākslinieciskās daļas vadītājs, biedrības «RADI Jaunjelgavā» valdes loceklis, Jaunjelgavas mazā dzelzceļa priekšnieks, Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeja tehniskais konsultants, Jaunjelgavas kultūras centra amatierteātra aktieris, tūrisma gids un pasākumu vadītājs. 2022. gadā konkursā «Sēlijas Laiks Ziedonim» saņēmis apbalvojumu novadpētniecībā «Sēlijas Kedas».

un dzimtu vēstures pētišana, ko daudzus gadus popularizē visā Latvijā.

Laura TRUKŠĀNE, Jēkabpils novada Tūrisma informācijas centra vadītāja: «Mana misija – veicināt novada atpazīstamību, piesaistot gan vietējos, gan ārzemju ceļotājus. Brīvajā laikā arī pati labprāt ceļoju, atklājot vēl nepazīstamas vietas un gūstot iedvesmu jauniem tūrisma projektiem».

Anita RUBINE – Jēkabpils pilsētas bibliotēkas bibliogrāfe, vāc, apkopo un popularizē novadpētniecības materiālus un informāciju par pilsētu un novadu, veido novadpētniecības elektronisko datu bāzi un arī ievērojamāko novadnieku biogrāfiju datu bāzi. Iekārto izstādes, vada bibliotēkas pasākumus.

Juris ŠTEINBERGS – 30 gadus strādā laikrakstā «Brīvā Daugava». Veido avīzes vizuālo noformējumu, bet pēdējos 10 gadus arī gatavo publikācijas, integrojot lasītājus par

Iepazīsties ar VIESĪTES komandu!

Komandas kapteine – Zanda ZAĻAKMENE. Dzimusi un uzaugusi Viesītē, apmeklēja Viesītes vidusskolu, vēlāk Āgenskalna Valsts ģimnāziju un pašreiz

komanda: **AKNĪSTE**

komanda: **VIESĪTE**

apgūst baltu filoloģiju Latvijas Universitātē. Viņa sevi pozicionē kā viesīti, sēlieti un latvieti. Nekad neatteikties no teātra apmeklēšanas un piedalīšanās kādā erudīcijas spēlē. Zandai ir tradīcija, jau 10 gadus pēc kārtas, apmeklēt Nacionālā teātra izrādi «Skroderdienas Silmačos», ko viņa vienmēr dara, gērbusies tautas tērpā. Februārī Zanda ieguva veicināšanas balvu trešajā jauno autoru konkursā «Krodērs.lv» rubrikā «Studentu vērtē» par Latvijas Nacionālā teātra izrādes «Mēs, Sālsvarns salas vasarnieki» recenziju.

Andris BALDUNČIKS – dzimis, uzaudzis un skolas gadus pavadījis Krustpīlī. Pēc studijām Fiziskās kultūras institūtā darba gaitas uzsācis Viesītes vidusskolā un jau apmēram 40 gadus sevi sauc par viesīti. Trešās Atmodas laikā Andris vadīja Latvijas Tautas frontes Viesītes nodaļu un aktīvi piedalījās tā laika vēsturiskajos notikumos. Savā brīvajā laikā ir kaislīgs mednieks, makšķerņieks un īstens dabas

draugs. Ilze EGLĪTE – viesītiete jau vismaz piecus paaudzēs. Iespējams, tāpēc pēc ilgākiem klejotajiem ir atgriezies savā dzimtajā pilsētā un izvēlējusies savus bērnus audzināt Viesītē. Ilze par savu hobiju saka: «Filcēšanas process ir gana aktīvs, darbs tot, stāvēt kājās, tas prasa spēcīgu fizisku darbošanos ar rokām – velšanu, berzēšanu, mīcīšanu. Līdzīgi kā veicot masāžu.» Interesē vēsture, dzīvesstāsti, patīk rītenbraukšana, rokdarbi un daba.

Zanda ZIBIŅA – dzimusi Viesītē, mācījusies Viesītes vidusskolā, pēc 8. klases devusies uz Rīgu mācīties Rīgas lietišķās mākslas vidusskolā, pēc tam studējusi mākslas vēsturi. Pēc apmēram desmit gadiem atgriezies Viesītē, Viesītes vidusskolā mācījusi vizuālo mākslu un kultūras vēsturi. Tad atkal prom – strādājusi Rīgas Porcelāna muzejā un VEF vēstures muzejā. Pēdējos gados arvien biežāk atgriežas Viesītē ar dažādiem projektiem, sadarbojoties ar

Viesītes muzeju «Sēlija», biedrību «Sēļu klubs» un Viesītes vidusskolu.

Līvija PUTNIECE – Viesītes vidusskolas vēstures un sociālo zinātņu skolotāja, kura spēj orientēties gan politiskajās intrigās, gan senajos notikumos. Brīvajā laikā viņa iedzīlīnās grāmatās un ar savām rokām rada unikālas «Levilī» zimola rotas. Ja vēstures jautājumi komandu neizglābs, viņa varbūt izveidos tai talismanu veiksmi.

Atbildot uz jautājumiem, katras pilsētas komanda saņem balvu savai pilsētai! Šī būs iespēja ne tikai uzzināt interesantus faktus par personībām, kuras pārstāvēs savu pilsētu, bet arī atklāt ko jaunu, īpašu un interesantu par mūsu novada pilsētām.

Nāc un atbalsti savu pilsētu, savu novadu!

JĒKABPILS NOVADA KULTŪRAS PĀRVALDE

Visu dzīvi krist uz augšu

Andra Grīnberga jaunākās grāmatas «Pils uz augšu krīt» atvēršana

Gan dzimšanas dienā, gan jaunākās grāmatas atvēršanas svētkos Andri Grīnbergu sumināja «spalvas māšas» no interešu apvienības «Literāts» – tās vadītāja Sintija Kampāne-Štelmahere un dzejniece Ruta Štelmahere. Publicists kopā ar rakstnieci Lūciju Ķuzāni ilgus gadus vadīja «Literātu».

D. GAGUNOVA foto

SARMĪTE RUTKA

28. februārī, tieši savā dzimšanas dienā, visus talanta cienītājus uz jaunākās grāmatas «Pils uz augšu krīt» atvēršanu Jēkabpils tautas namā bija aicinājis žurnālists, dzejnieks un publicists **Andris GRĪNBERGS**. Šī bija rakstnieka 85. dzimšanas diena, un atvērta tika pēdējo sešu gadu laikā uzrakstītā jau sestā grāmata.

Tās apakšvirsraksts ir «Mazliet ačgārni stāsti», kas ir gan par autora smago bērnību Kurzemes katlā kara gados un pēckara laikā, gan par dzīves laikā sastaptajiem nozīmīgajiem cilvēkiem, bet visvairāk – par Cesvaines pili. Vietu, kur pirmskara gados bija viena no labākajām ģimnāzijām Latvijā un kur speciālajā pedagoģijas klasē

mācījies arī publicista krusttēvs Fricis Grīnbergs. Greznā Cesvaines pils savulaik dēvēta par sapņu pili, pēc šausmīgā ugunsgrēka 2002. gadā – par mīlestības pili, bet jau pēc tās atdzimšanas – par gaismas pili. Andris Grīnbergs tolaik kā «Latvijas Avīzes» žurnālists visam šim procesam aktīvi sekojis līdzī un par pils atjaunoša-

nu uzrakstījis vairāk nekā 30 rakstus. Jēkabpils novada galvenās bibliotēkas vadītāja **Zinaida RABŠA** Cesvaines pili nosauca par jaunās grāmatas galveno tēlu, bet rakstnieks tam iebilda, teikdams: – Šī grāmata nav par Cesvaines pili, bet gan par pili. Mēģināju ar šo grāmatu pacelt pils tēlu tādā augstumā, kurā tam pienāktos būt. Jo mums pašlaik vārds «pils» saistās ar skaistu, lielu ēku, ar to, ka mēs turp aizbraucam izklaidēties. Bet es gribēju parādīt, ka pils ir kaut kas lielāks, dziļāks, augstāks, krāšņāks. Pils ir ne tikai

fiziskas ēkas jēdziens, bet pils ir arī garīga vertikāle.

Savukārt par grāmatas nosaukumā ietvertu divaino frazeoloģismu par krišanu uz augšu autors teic: – Bērnībā iemācīties braukt ar riteni varēju tikai, vispirms nokrītot un tad ceļoties, un mēģinot vēlreiz. Mums visu dzīvi sanāk krist un tā celties uz augšu. Un vispār: visiem bīkses krīt uz leju, Grīnbergam – uz augšu!

Šādā jestrā un dzīvespriecīgā gaisotnē tika aizvadīts viss grāmatas atvēršanas pasākums. Pašvaldības un to iestāžu pārstāvji, bibliotēku un kultū-

ras iestāžu darbinieki, radi, draugi, kaimiņi, atbalstītāji, domubiedri sveica Andri Grīnbergu jubilejā, slavēja viņa darbasparu, enerģiju, radošumu un vēlēja nepagurt un turpināt katru gadu izdot pa grāmatai.

Grāmatas atvēršanas pasākumā muzicēja «Kreicburgas ziķeri». Andris Grīnbergs atzina, ka 85. dzimšanas dienā drīkst sevi paslavēt: – Šie ir «Kreicburgas ziķeri», bet es esmu Kurzemes, bet tagad jau labi sen arī Sēlijas ziķeris. Vai ne? ●

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 04.03.2025

Paldažu saimnieks, biškopis Andrejs LNGB stāsta par bišu un medus nozīmi

Visi, kurus interesē bites un tas, no kurienes *aug* kājas medum, februāra pēdējā ceturtdienā bija aicināti uz Limbažu novada Galveno bibliotēku (LNGB). Limbažu pagasta z.s. *Paldaži* saimnieks, atraktīvais un aktīvais bitenieks Andrejs Kovaļovs, kurš kopš vasaras ir arī Latvijas Biškopības biedrības (LBB) Limbažu nodaļas vadītājs, uzstājās ar lekciju *Vairāk nekā medus*. Viņu klausīties ieradās interesenti, kuriem patlaban ir, bijusi vai būs saistība ar bitēm, medu un tā produktiem.

Vectēva mantojums

Biškopība papildus aitkopībai, lauku tūrisma un kokamatniecībai ir viens no A. Kovaļova saimniecības darbības virzieniem. Darbošanos ar bitēm viņš pārņēma no sava vidējā brāļa. Abi pieredzējuši arī vectēvu, kurš, atgriezies no Sibīrijas, uzbūvēja pirmos stropus un visu mūžu nodarbojās ar biškopību. – *Kad vēl strādāju Rīgā, brālis uzdāvināja man pirmo stropu. Diemžēl saime pirmajā ziemā aizgāja bojā. Var pārāpriņpēt ne tikai bērņus, bet arī bites. Biju par daudz tās sasedzīs. Nākamo nācās pirkt. Kopš tā laika lēnām esmu ticis līdz 40 stropiem. Gribu "izaugt" līdz 60–70 saimēm, kas ir optimālais skaits, ko viens cilvēks var apkopt, un kuru ražotajam medus daudzumam varētu atrast noietau, – teica Paldažu saimnieks.*

Viņa pārstāvētā LBB vieno aptuveni 3000 biškopju Latvijā – daļai bites ir hobiji, tāpat attīstās komercbiškopība, kas aktuāla arī lektoram. – *Par bitēm rūpējos tā, lai viņām ir labi. Ja tām būs labi, tāpat būs man un, cerams, arī klientiem. Mūsu mājas viesiem būs garšīgs medus. Viena no biškopības pievienotajām vērtībām ir terapeitiskā – aizejot pie bitēm, sākot ar tām darboties, pieslēdzas vairākas maņas, un šis process palīdz pilnībā atslēgties no visa pārējā.*

LBB kolēģu vidū pārrunāts, ka papildus programmai *Piens un augļi skolai* vajadzētu attīstīt ideju arī par *Medu skolai*, lai izglītības iestādēs bērniem mākslīgo saldinaātāju vietā vai aizdaram varētu pasniegt medu. Starp citu, biedrība jau 10 gadu iesaistās akcijā *Eiropas medus brokastis* – biškopji apmeklē izglītības iestādes, stāsta, kas ir īsts medus un bišu nozīme dabā, piedāvājot iespēju medus produkciju arī degustēt. Pērn pirmoreiz kampaņā piedalījās arī Andrejs.

Tā nav tikai salda viela

Atgādinot, ka bites medu ražo no nektāra, kas ievāks no dažādiem augiem,

Limbažu pagasta z.s. *Paldaži* saimnieks, bitenieks un Latvijas Biškopības biedrības Limbažu nodaļas vadītājs Andrejs Kovaļovs lekcijā *Vairāk nekā medus* rāda dravnieka inventāru

A. Kovaļovs norādīja uz plaši izskanējušo informāciju par viltotu medu, kas konstatēts arī Latvijas veikalos. Izrādās, atrasts, kā rūpnieciski radīt medu, lai parastas laboratorijas, nemaz nerunājot par pašiem dravniekiem, to nespētu atšķirt no bišu ražotā. Toties Igaunijā ir laboratorija, kas spēj medu izanalizēt DNS līmenī. – *Viltotā medus analīzēs nav tās milzīgās DNS buķetes, ko atstāj, piemēram, augi, kas savstarpēji apputeksnējas. Lielākā daļa falsificētā medus nāk no Ķīnas. Arī Latvijā daži fasētāji un izplatītāji to iepērk un jau ar vietējo bitenieku vai no Ukrainas ieviešo. Tāpēc uzsveram – atrodi sev tuvāko biškopi, no kura iegādāties medu!*

Bitēm ir sava saziņas sistēma, tās ir labas apputeksnētājas un attaisno savu izslavēto čaklumu. Lai savāktu litru medus, bites aplido simttūkstošus augu. – *Medus nav tikai salda viela. Tajā ir arī katra auga mikrodaļa. Ticu, ka katrs augs dod savas īpašības, kuras, ēdot medu, mēs uzņemam. Starp citu, analīzes parādīja, ka medū ir arī dažādu sēnīšu, vīrusu DNS. Taču no tā nav jābīstas. Ir jāuzņem arī antivielas, jo absolūti tīra vide mūsos nerada pretvielas, kas savukārt palīdz cīnīties ar daudz ko citu, – skaidroja lektors.*

Sākumā medus šūnās ir šķidrums, jo auga nektārs ir šķidrums un ar augstu mitruma pakāpi. Lai tas nesarūgtu, bites ar spārnu palīdzību to žāvē (ja kukaiņi kārē aizvākojuši vismaz 75% šūnu, medus ir pietie-

kami nogatavojies). Bitenieks to īsti nevar izdarīt, tādēļ, ja medus no stropa izņemts par agru, ilgāk glabāts, tas var sarūgt. Tiesa, biškopībai raksturīga bezatlikumu saimniekošana, tajā tiek izmantots arī sarūgušais medus.

Lekcijā uzzinājām gan par medus veidiem (griķu, viršu vai liepu) un produkta struktūrām (šūnu, kristalizējis, šķidrums un krēmots), gan krāsām, ko ietekmē dažāda veida nektārs. No pašiem ievāktais medus ir visgaišākais, tas izskatās teju balts. Vācijas, kas ir viena no galvenajām Latvijas medus eksporta valstīm, iedzīvotāji īpaši iecienījuši tieši šādu medu. – *Pavasara medus ir gaišs. Tuvāk vasaras noslēgumam ievāks, tas top arvien tumšāks. Mēdz būt arī pūpolu vai citu pavasara koku ziedēšanas medus, bet klasiski pirmo ievāc ap Jāņiem. Savukārt otrs ienesums ir augusta beigās vai vidū, kad biškopji sāk sasaurināt saimes un gatavot bites ziemai. Viršu medus tā sarežģītās izsviešanas tehnoloģijas dēļ ir dārgāks. Tāds ir arī krēmotsais medus, kura pagatavošana (maisītājā to lēnām kustina diennakti vai pat divas) prasa papildu laiku un resursus. Andrejs norādīja, ka biteniekiem jābūt radošiem, lai savu produkciju dažādotu. Populāri kļuvuši liofilizēti augļi, ogas, kas speciāli iekārtā strauji sasaldēti, kamdēļ tajos vairs nav mitruma un tos pēc tam var samalt pulverī, ko savukārt var piejaukt medum. Protams, var likt arī šādi nepārstrādātus*

ogas medū, bet jāreķinās, ka tad medus, ja netiek apēsts uzreiz, var sarūgt. – *Pateicoties šai tehnoloģijai, pasaulē attīstījies krēmotsais medus virziens. Tas pieļauj nopirkt medu ar teiksm, pilādžiem, upenēm un citām piedevām. Medum var likt klāt arī riekstus, garšaugus, šokolādi.*

Palīgs organisma stiprināšanā

Kāpēc ikdienas ēdienkartē iekļaut medu? Tas ir enerģijas avots, garšīgs un dabisks produkts. A. Kovaļovs teic, ka medus ir palīgs organisma stiprināšanā, nevis veselības garants. To lietojot, pēkšņi nekļūsi vesels, ja neko citu savā labā nedarīsi. – *Ja pats jau rīkojies, medus ir palīgglīdzeklis. Mēs slimojam, jo esam pārstrādājušies, pārguruši, neizgulējušies, kamdēļ ir novājināta imūnsistēma un ķermenis vairs nespēj pretoties. Tas mēģina savu dzīvības funkciju saglabāt, nevis cīnīties ar vīrusiem un baktērijām. Bitenieks vedināja ielūkoties mājaslapā *Medus.lv*, kurā regulāri tiek ievietotas jaunas medus izmantošanas receptes. LBB vietnē *Strops.lv* var meklēt informāciju par biškopjiem, pie kuriem var doties iegādāties medu. Viņu vidū arī Andrejs, kurš interesentus labprāt izvadā pa savu saimniecību un iepazīstina ar to.*

Lekcijā gan klausījāmie bitenieka stāstījumā un skatījāmie prezentāciju, gan varējām izsmaržot vairāku veidu medu (liepu, dažādu ziedu un griķu) un propolisu. Tāpat bija iespējams aptaustīt A. Kovaļova atvesto biškopības inventāru, stropu un tā saturu.

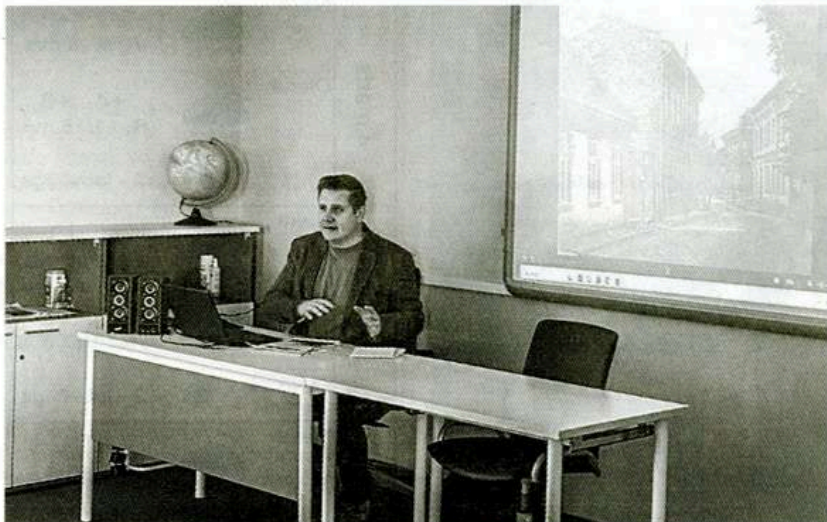
Starp klausītājiem bija arī limbažniece Laura Tumaševica, kura jau ilgāku laiku dzīvo Beļģijā. Pērn viņa sāka tur mācīties biškopību (jāmācās divi gadi) un šogad iecerējusi sagādāt pirmos stropus un par bitēm rūpēties jau praksē. Viņa bija ieradusies apciemot ģimeni Limbažos, un veiksmīgi sanāca, ka šajā laikā LNGB norisinājās seminārs. – *Man bija ļoti interesanti, – Laura vērtēja un piebilda, ka uzzinājusi daudz noderīga. Limbažniece Inta Kalniņa par dažām saimēm rūpējas jau labu laiku. Ar mednešu sarūpēto piectiek gan pašai, gan draugiem. Viņa atzina, ka biškopība ir smags darbs, taču došanās pie bitēm ir ļoti jauka. Ik saime pazīstama un zināms, ko no katras sagaidīt. A. Kovaļova lekciju limbažniece noklausījās ar interesi. – Mani sajūsmīna Andreja uzņēmība. Viņš ir tāds cilvēks, kurš dzīvo. Ar bitēm ir tieši tāpat. Tās arī dzīvo, – teica sarunbiedre.*

Līgas LIEPINAS teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 07.03.2025

Vēstures draugu klubīnā vērtīga tikšanās LNGB

Kaspars Mežapuķe stāsta par Parka ielas 8. namu

19. februārī Limbažu novada Galvenajā bibliotēkā (LNGB) tikās Vēstures draugu klubiņa domubiedri. Šajā reizē limbažnieks, uzņēmējs Kaspars Mežapuķe stāstīja par savu namu Limbažos, Parka ielā 8. Klātesošajiem bija iespēja ielūkoties arhīvos pieejamajos senākajos ar namu saistītajos dokumentos. Tāpat bija iespēja gan virtuāli atgriezties teju 100 gadus senā pagātnē, gan ielūkoties minētajā namā mūsdienās, kopš tas piedzīvojis lielākas vai mazākas pārvērtības. Bija interesanti uzzināt par vitrāžas tehnikā veidotajām iekšdurvīm, kurās simboliski atveidoti Limbaži mākslinieka redzējumā. K. Mežapuķe stāstīja, kā veicās nama atjaunošanas darbi un ko izdevies uzzināt to laikā. Arī klātesošie dalījās sa-

vās atmiņās par Parka ielas 8. namu.

Kā īstens savas pilsētas patriots K. Mežapuķe vēlējies limbažniekiem un pilsētas viesiem radīt vietu, kur nesteidzīgi iedzert kafiju un apēst gardu kūciņu, tādēļ tapa *Parka kafe*. Vienmēr ir sajūta, ka tiec tur gaidīts un laiks ir apstājies, lai varētu baudīt īpašo atmosfēru.

Nākamā Vēstures draugu klubiņa tikšanās plānota 18. martā, kad pie mums bibliotēkā viesosies Limbažu pagasta *Paldažu* saimnieks Andrejs Kovaļovs ar savu stāstu par dzimtas mājām *Paldažu* ielejā. Gaidīsim uz tikšanos arī tos, kuri nav Vēstures draugu klubiņā!

Vita MIKELSONE,
LNGB galvenā bibliotekāre

Sieviete vēsturē un arhīva dokumentos

Jēkabpils pilsētas bibliotēkas Izstāžu un tikšanās zālē (Pasta ielā 39) līdz marta beigām skatāma izstāde «Sieviete vēsturē un arhīva dokumentos». Tā tapusi sadarbībā ar Jēkabpils zonālo valsts arhīvu. Tajā apskatāmi dažādi materiāli par Starptautiskās sieviešu dienas svētku atzīmēšanu darbvietās padomju laikā, kultūras iestāžu pasākumu scenāriji, organizāciju dokumenti par sieviešu darba apstākļu uzlabošanu, sieviešu nozīmi un ieguldījumu uzņēmuma darbā, sieviešu tiesībām, kā arī pavēles par naudas prēmiju izmaksu darbiniecēm un dāvanu pasniegšanu, 8. marta apsveikumu kartītes un periodika.

Sagatavoja S. RUTKA

Avots: Auseklis

Datums: 04.03.2025

Avots: Brīvā Daugava

Datums: 04.03.2025

Staiceles bibliotēkā tikšanās ar Līgu Siliņu

Atsaucoties uz Vidzemes plānošanas reģiona organizēto inovācijas nedēļu *Uzdriktēšanās*, Staiceles bibliotēkā viesojās Dakteris Klauns Līga Siliņa. Līgu staicelieši pazīst kā Staiceles kultūras nama vokālā ansambļa *Vēreiz* vadītāju un vairāku Staiceles luterāņu draudzes projektu vadītāju. Šajā reizē Līgu iepazīnām kā Dakteri Klauņu. Tas ir īpašs cilvēks, kurš gatavs atbalstīt slimniekus un viņu tuviniekus visās Latvijas slimnīcās. Tā ir liela uzdrīkstēšanās, un tāds īpašs cilvēks, kurš uzdrīkstas, ir arī Līga jeb Dr. Gasī.

Līgai šis sirds darbs sācies ar mācībām Dakteri Klauņu skolā, ko Latvijā koordinē un organizē biedrība *Dr. Klauns*. Mācības ir nepieciešamas, jo situācijas slimnieku palātās var būt tik dažādas, ka jāprot rīkoties un darboties atbilstoši katrai. Vizītēm nekad netiek rakstīts scenārijs. Dr. Gasī uzskata, ka visa pamatā ir komunikācija ar pacientu, kuram Dakteris Klauns palīdz pārvarēt bailes, mazināt stresu gan mazulim, gan viņa vecākiem un veicināt izveseļošanu. Tas ir darbs, kas nav profesiju klasifikatorā, bet prasa lielu atbildību un mīlestību.

Dr. Gasī brauc uz slimnīcām pie bērniem Rīgā, Valmierā un Cēsīs, bet dažreiz vieso-

Staiceles bibliotēkas viesu Līgu Siliņu (no labās) mīļi sveic vīkiete Velta Ozola

jas arī pieaugušo slimnieku palātās. Parasti viņa divatā ar otru Dakteri Klauņu palātā runājas, joko un reizēm arī uzdzied – gan klusi dūngojot, gan kopīgi dziedot tautasdziesmas. Uz tikšanos bibliotēkā Līga bija paņēmusi līdzi dažādus instrumentus. Dr. Gasī spēlēja savu mīļāko *darbarīku* ukuleli, bet pasākuma apmeklētājiem lika piespēlēt

ar bumbačeru. Tikšanās noritēja sirsnīgi un dzīvespriecīgi. Sapratām, ka Līga ir cilvēks īstajā vietā un laikā. Lai viņai pietiek spēka, mīlestības un enerģijas ne tikai sev, bet arī ko dot citiem! Paldies, ka tu esi, Dr. Gasī!

Anita STROKŠA,
Staiceles galvenā bibliotekāre
Intas MEISTERES foto

Avots: Auseklis

Datums: 05.03.2025

Svētciema bibliotēkā Pievakares sarunas par un ap zirgiem

25. februāra vakarpusē Svētciema bibliotēkā turpinājās jaukā tradīcija *Pievakares sarunas*, kurās vietējie un tālāki iedzīvotāji tiekas ar kādu interesantu cilvēku, vada laiku sarunās, iesaistās prātošanas konkursiņos. Šajā reizē *Pievakares sarunu* dalībnieki satikās ar svētciemieti Aldu Klaučāni, kuras kolekcijas izstāde *Bērīt's mans kumeliņš* līdz 19. martam skatāma Svētciema gaismas pilī. Bibliotēkas vadītāja Līga Borozdina ir patīkami pārsteigta un gandarīta, ka otrdienas vakars pulcēja gana daudz interesentu.

Bibliotēkā sanākušie gan klausījās A. Klaučānes stāstītājā par viņas apkopoto kolekciju (mājās tai atvēlēta pat vesela istaba), gan uzdeva dažādus jautājumus, iesaistījās viktoriņās, konkursiņos par zirgiem. Svētciemietes kolekcija ir ļoti apjomīga, un bibliotēkā skatāmā izstāde ir tikai aptuveni puse no tās. Autore to veido jau vairākus gadu desmitus kopš skolas laikiem. Gadu gaitā apkopots ļoti daudz visa kā, kas saistīts ar zirgiem, – figūras, trauki, izgriezumi no laikrakstiem, žurnāli, grāmatas, kalendāri, uzlīmes, spilveni un citi priekšmeti, fotogrāfijas, tostarp vēstu-

riskās no padomju saimniecības *Sa-lacgrīva* laikiem, kad kādreizējos Svētciema muižas stallos atgriezās sporta zirgi. Krājums joprojām tiek papildināts. Izstādes autore jau no bērnības iemīļojusi zirgus, pati nodarbojusies ar jāšanas sportu, piedalījies dažādās valsts un starptautiskās sacensībās.

L. Borozdina stāsta, ka Anna Zvejniece uz bibliotēku atnesa grāmatu *Krustpīlieša stāstījums*, kuras autors ir Vilis Stukuls, Latvijas zirgkopības speciālists, zirgu audzētājs un jāšanas sporta entuziasts, agronoms. No 1943. gada pavasara līdz 1944. gada rudenim viņš bijis Svētciema valsts zirgaudzētavas pārzinis. Savā grāmatā viņš rakstījis daudz arī par audzētavu Svētciemā. Starp citu, šogad aprit 100 gadi, kopš te dibināta Hannoveres sporta

Svētciema bibliotēkā apskatāma vietējās iedzīvotājas Aldas Klaučānes ilgu gadus veidotās kolekcijas izstāde par un ap zirgiem *Bērīt's mans kumeliņš*

zirgu audzētava. L. Borozdina ir ideja veidot virtuālu izstādi par šo audzētavu. Viņa aicina ikvienu, kam ir kāda vēsturiska liecība (fotogrāfijas, atmiņu stāsti, avīžu izgriezumi vai citi dokumenti) par Svētciema zirgaudzētavu, padalīties ar bibliotēku. Tās rīcībā nonākusi arī sena filma no 30. gadiem, kā zirgaudzētava izskatījies tolaik.

Sagatavoja **Līga LIEPIŅA**
Līgas BOROZDINAS foto

Avots: Auseklis

Datums: 04.03.2025

Smiltēnes bibliotēka aicina apskatīt firsta Paula Līvena 150. dzimšanas dienai veltīto izstādi un uzzināt interesantus faktus par Smiltēnes muižas īpašnieku. Firstam Līvenam bija pirmais automobilis Smiltēnē, un arī to var redzēt vienā no izstādes fotogrāfijām, stāsta vecākā bibliotekāre Alda Līuķe.

Caur senām fotogrāfijām ieskatās Smiltēnes vēsturē

Smiltēnes bibliotēkā apskatei ir izlikta jauna, Smiltēnes 105. dzimšanas dienai veltīta interesanta fotogrāfiju izstāde "Firstam Paulam Līvenam 150". To skatoties no mūsdienas redzējuma, pat iedzima- tam smiltēniešiem ir jāpalauga galva, lai atpazītu senajās fotogrāfijās redzamās vietas.

Smiltēnes apbūve simts gadu laikā ir mainījusies, daudzu firsta Līvena laika ēku un citu būvju mūsdienās vairs nav, bet tās ir iemūžinātas izstādē redzamajās fotogrāfijās.

Veltījums pilsētai dzimšanas dienā

Smiltēnes muižas īpašnieks Pauls Līvens (1875–1963), ieviešot jaunākos tehnoloģijas sasniegumus, veicināja Smiltēnes muižas un ciema saimniecisko attīstību un uzplaukumu, kas radīja priekš-

teikumus pilsētas tiesību piešķiršanai Smiltēnei 1920. gada 2. janvārī, sarunā ar "Ziemeļlatviju" uzsvē Alda Līuķe. Smiltēnes bibliotēkas vecākā bibliotekāre.

Bibliotēka aicina interesentus apskatīt izstādi un uzzināt interesantus faktus par Smiltēnes muižas īpašnieku firstu Paulu Līvenu. "Viņa devums mūsu pilsētai ir pērle, kas spoži mirdz Smiltēnes 105. pērļu zvaigznājā. Izstāde ir arī veltījums mūsu Smiltēnei 105. jubilejā, kopš tai piešķirtas pilsētas tiesības un kas šogad lepojas ar iegūto titulu – Baltijas jūras reģiona kultūras pērle," uzsvē Alda Līuķe.

Izstāde bibliotēkā ir atvērta tikai pirms dažām dienām, bet bibliotēkas apmeklētāji jau ļoti labi atsaukušies par šo ekspozīciju, – tā ir interesanta, baudāma un sniedz ieskatu Smiltēnes bagātīgajā vēsturē.

Senajās fotogrāfijās redzams, kā

firsta Līvena laikā izskatījās arī tagadējā Smiltēnes pagasta Kalnāmuiža, piemēram, kāda bija muižas sekla kūts, celta 1910. gadā ar īpaši piebūvēto skābbarības torni, pirmo tāda veida būvi Latvijā, vai muižas siltumnica, kur pa šāhtām zem augu kastītēm plūda siltums un kas arī tolaik bija vienīgā šāda veida būve Latvijā un, iespējams, arī Baltijā.

1903. gadā Pauls Līvens uzcēla un uzdāvināja Smiltēnes iedzīvotājiem slimnīcu un jaunu nespējnīku namu. Ari nespējnīku nams ir redzams vienā no izstādes fotogrāfijām, taču bez norādes nerārtu pateikt, ka tā ir tagadējā sporta skolas ēka. – fotogrāfijā ir pavisam citāda Smiltēnes centra apbūve nekā mūsdienās.

Var redzēt arī bijušās spēkstacijas un dzelzceļu

Pēc Smiltēnes bibliotēkas novadpētniecības krājumā apkopotās

informācijas, 1893. gadā Natālija Līvena (dzimusi Pālēna) iegādājas Smiltēnes muižu no Bandava mantiniekiem un uzdāvināja to savam dēlam Paulam Līvenam, kad viņš sasniecīa 18 gadu vecumu. Jau studiju laikā Pauls Līvens sadalīja zemi gruntsgabalos un tos iznomāja miesta iedzīvotājiem.

Pabeidzis divas fakultātes Pēterburgas Politehniskajā institūtā, Pauls Līvens ieradās Smiltēnē uz pastāvīgu dzīvi 1899. gadā un, pielietojot savas iegūtas zināšanas, sāka saimniekot savā īpašumā. Būdam izglītotus un progresīvs cilvēks, viņš 1901. gadā savas muižas un miesta apgaismošanas vajadzībām uzcēla pirmo spēkstaciju uz Abula upes, kurai ūdeni pievadīja pa 800 metru garu pievadkanālu. Tā bija pirmā derīcijas tipa hidroelektrostacija Baltijā. Kad pieauga nepieciešamība pēc lielākas jaudas, 1913. gadā Pauls Līvens uzbūvēja jaunu Smiltēnes

HES, kas bija viena no modernākajām spēkstacijām tā laika Eiropā. Ari abas tā laika spēkstacijas var redzēt izstādē "Firstam Paulam Līvenam 150".

Tāpat var redzēt, kā tapa un kā 1912. gada 12. augustā Smiltēnē tika atklāts šaursliežu dzelzceļš Smiltene–Valmiera–Ainaži. Firsts Pauls Līvens smiltēniešu atmiņās palicis kā šī dzelzceļa projekta autors, finansētājs, īstenotājs, darbu vadītājs un galvenais inženieris.

Izstādi "Firstam Paulam Līvenam 150" Smiltēnes bibliotēkas pagaidu mājiņvētī Dakteru ielā 27 var apskatīt bibliotēkas darba laikā līdz 30. aprīlim. Tajā redzamās fotogrāfijas ir no Smiltēnes bibliotēkas un Smiltēnes novadpētniecības muzeja krājuma, no Jura Zušmaņa kolekcijas un Smiltēnes vēstures entuziastu privātmākslētājiem, kā arī ir vairākas Arnolda Oskara Pirro uzņemtas fotogrāfijas.

— Sandra Pētersona

Avots: Ziemeļlatvija
Datums: 07.03.2025

Raunas bibliotēkā aplūkojama Vijas Meisterses īpašā tehnikā radītu gleznu izstāde

No 1. līdz 29. martam Raunas bibliotēkā aplūkojama Vijas Meisterses kafijas tehnikā radīta gleznu izstāde "Krāsosim dienu ar dzīvespriekuli".

Savukārt 15. martā pulksten 9 turpat Raunas bibliotēkā norisināsies meistarklase, kur interesentiem būs iespēja praktiskā veidā noskaidrot, ko īsti nozīmē

gleznošana kafijas tehnikā. Uz radošo nodarbību iepriekš ir jāpiesakās.

Šī ir viena no V. Meisterses gleznu izstādēm Smiltēnes novadā, ar kurām viņa turpina iepriecināt mākslas cienītājus.

Laikrakstā jau esam vēstījuši, ka V. Meisterei patik meklēt jaunus gleznošanas paņēmienus, tehniku. "Pēdējā laikā esmu sev

atklājusi, ka gleznot var ar jebko, kas uz darba virsmas atstāj krāsu laukumu vai reljefu. Tā esmu iemēģinājusi roku gleznošanā ar kafiju, lūpu krāsām, plastilīnu, špaktelīpi, ekoprintu. Ideja gleznot ar kafiju radās pēc kādas slinkās dienas, kad nebiju izdzērusi un izmazgājusi kafijas tasīti. Nolemu, ka nelaidīšu mantu zudumā, bet izmantošu kādu krāsu. Lai

redzētu, vai vispār var kaut kas sanākt, tapa pirmais darbs "Neizdzērtā kafija 1". Rezultāts apmierināja – tā var radīt kaut ko nopietnāku.

Lai nodotu savas idejas un prasmes tālāk, vadu meistarklases pēc pieprasījuma. Tajās saņemtu atzinību, kas stimulē iet tālāk savos meklējumos. Esmu lamiņa, ja izdodas kādā ieskilt dzirk-

steli vēlmei pašam pamēģināt. Tādējādi uzplaukst cerība, ka kāds sevi atrod apslēptu talantu," uzsvē māksliniece. Lai patikamas emocijas izstādē! Lai radošas noskaņa meistarklavē!" saka V. Meistere.

Uz 15. marta meistarklasi var pieteikties, zvanot uz tālruni 26617582.

— Ilze Fedotova

Avots: Ziemeļlatvija
Datums: 04.03.2025

Dundagas bibliotēkā apskatāma Ingas Ozoliņas izstāde «Iepazīsimies!»

Marta Dūce

Dundagas bibliotēkā līdz 31. martam apskatāma Kubalu skolas-muzeja vadītājas Ingas Ozoliņas veidota izstāde «Iepazīsimies!». Izstādē ikviens aicināts izzināt plašo Adamoviču dzimtas koku un priecēt acis, baudot I. Ozoliņas hobiju — glezniecības — darba augļus.

Iepriekšējā nedēļā Dundagas bibliotēkā pasākumu ciklā «Manas ģimenes/dzimtas stāsts» ļaužu tikās ar Kubalu skolas-muzeja vadītāju Ingu Ozoliņu. Uz pasākumu bija ieradies kupls skaits interešu, bibliotēkas darbiniecēm pat nācās gādāt papildu krēslus. Apmeklētāji ne tikai ar dziļu interesi klausījās dzimtas koka pētnieces un mākslinieces stāstītajā, bet arī iesaistījās sarunās un dalījās savās atmiņās par Dundagas pusē dzīvojušajiem un savā laikā satiktajiem Adamoviču dzimtas pēcteciem.

Inga Ozoliņa savas Dundagas puses saknes sākusī šķētināt tikai pēdējos gados, pēc tam kad uzsāka darbu Kubalu skolā-muzejā.

I. Ozoliņa pastāstīja, ka šajā izstādē vēlējusies iepazīstināt tieši ar tiem savas dzimtas ļaudīm, kas izvēlējušies pedagoģijas ceļu, darbojušies un atstājuši atmiņas par Kubalu skolu-muzeju un savas dzīves laikā devuši daudz materiālu, kas mūsdienās glabājas

vairākos muzejos, ne tikai Talsu novadā, arī Rīgā. Lai izstāde apmeklētājiem nešķistu tikai sausi dokumentāla, I. Ozoliņa nolēmusi to papildināt arī ar gleznām.

Pasākumā Inga Ozoliņa atklāja, ka Dundagas puses saknes viņai atklājušās tikai pēdējos gados, pēc tam, kad pati uzsāka darbu Kubalu skolā-muzejā. Viņa pētīja un iedziļinājās muzeja krājumos un tur atrodamajos dokumentos, kā arī caurskatīja savas ģimenes arhīvus, kas gadu laikā nonākuši I. Ozoliņas glabāšanā.

«Man pašai bija tāds zināms pārsteigums kaut kādā mērā, cauri papīriem kad skatījos,» atklāj dzimtas koka pētniece. Viņai atmiņās atausuši mirkļi no bērnības, kad radu tante rādīja senās lietas — fotogrāfijas un vēstules, kas bija saglabātas: «Tad vēl kā mazs bērns nesapratu, ka šis ir manas ģimenes stāsts un cik ļoti es esmu tajā iesaistīta.» Vēlāk, skatoties cauri šos dokumentus un vēstules, Inga atrada ļoti daudz noderīgu materiālu. Tad

Apmeklētāji ne tikai ar dziļu interesi klausījās dzimtas koka pētnieces un mākslinieces stāstītajā, bet arī iesaistījās sarunās un dalījās savās atmiņās par Dundagas pusē dzīvojušajiem un savā laikā satiktajiem Adamoviču dzimtas pēcteciem.

Edgara Lāča foto

arī izlēmusi, ka būtu jauki parādīt šos cilvēkus, pateicoties kuriem ir tapis muzejs un ļoti daudzās dzīvās atmiņas.

Izstādē Dundagas bibliotēkā līdz marta beigām apskatāmas arī I. Ozoliņas radītās gleznas, kas tapušas pēdējos gados, laika

posmā no 2021. līdz 2024. gadam. Inga pastāstīja, ka atbilstoši izstādes nosaukumam izstādes apmeklētājus vēlējusies iepazīstināt arī ar savu hobiju — glezniecību. Izstāde būs interesanta gan mākslas baudītājiem, gan dzimtas koku veidotājiem. ■

Avots: Talsu Vēstis
Datums: 28.02.2025

Allažu bibliotēkā atklāta izstāde “Kas kuram medusmaize”

Allažu bibliotēkā, skatot Andželo Badalamenti mūzikai no filmas “Twin Peaks”, tika atklāta mākslinieka Elmāra Gaigalnieka izstāde “Kas kuram medusmaize”. Elmāra Gaigalnieka mākslas darbi ir gleznoti eļļas tehnikā. Izstādē redzam Miļo Māru, Radītāju un citus personāžus mākslinieka mazliet groteskajā skatījumā. Gleznas Allažu bibliotēkā būs apskatāmas līdz 31. martam.

Allažu pagasts

Atklājot izstādi, Elmārs Gaigalnieks iepazīstināja ar savu dzīves filozofiju. Viņš spēlēja ar jebkuru ideju, lietu, vietu, domu... Mākslinieks, bitenieks, maiznieks, krāsu filozofs. Ar savu stāstījumu mākslinieks vedina domāt katram par savu dzīvi.

Pateicība visiem mākslinieka

Elmāra Gaigalnieka izstādes atklāšanas pasākuma dalībniekiem – Inčukalna Mūzikas un mākslas skolai, Allažu pamatskolai, Allažu pirmskolai, Inčukalna bibliotēkai, Allažu pensionāru kopas pārstāvēm, Allažu bibliotēkas lasītāju klubīna “1000 un viena lappuse” grāmatu draugiem un visiem pārējiem izstādes “Kas kuram medusmaize” iedzīvināšanas briža līdzdalībniekiem Allažu bibliotēkā.

Avots: Siguldas Novada Ziņas
Datums: 25.02.2025